

SKOVEN

5/21
MAJ

ISUZU
THE PICK-UP
PROFESSIONALS

WWW.ISUZU.DK

NY ISUZU D-MAX BEDRE END NOGENSINDE FØR

NY
MODEL

D E

Forbrug: EU-norm WLTP 12,2 - 10,9 km/l
ved blandet kørsel. CO₂: 216 - 241 g/km.

5 ÅRS
GARANTI
100.000 KM*

3.5
TON

FREMRAGENDE TRÆKKAPACITET

Markedets ledende trækcapacitet. ALLE D-MAX modeller kan leveres med en fleksibel træk anordning, og må trække op til 3,5 Tons

1
TON +

NYTTELAST PÅ 1 TON +

D-MAX har én af klassens højeste laste-
evner, med en nyttelast på 1 TON +

(udstørsvariationer kan påvirke dette)

SIKKERHED I TOP

Isuzu D-Max er udstyret med alt det
nyeste indenfor sikkerhedssystemer,
og har opnået alle 5 stjerner i den
nyeste 2020 EURO NCAP test.

Fordele ved certificering 150

Besøg på Stensbygaard ved Vordingborg som er PEFC certificeret. Skov ejer Marie Riegels Melchior mener at certificering letter kommunikation med omverdenen og tvinger én til at formulere målsætninger med driften. Certificering vil nok lette afsætning af råtræ, men kun få købere giver merpris. Skepsis over for kravet om stigende andel af hjemmehørende arter.

Skov bidrager med bæredygtig energi 156

Skov bidrager til at opfylde FN's verdensmål nr 7. Træfyring står for 15% af produktionen af varme og strøm og fortrænger derved kul, olie og gas. De danske skove kan øge produktionen af træ. Råtræ kan ud over energi udnyttes til mange andre produkter.

Modulbyggeri af træ på 6 etager 159

Moduler er en effektiv og hurtig måde at bygge huse af træ. Scandi-byg har fået godkendt sine moduler til at bygge 6 etages ejendomme, fordi de kan klare 2 timers brand. Træmoduler kan bruges til boliger, tilbygning til hotel og studieboliger.

Fra diesel til GTL 163

Skoventreprenørfirmaet Brdr. Willemoes udskifter nu dieselolie med GTL i skovmaskinerne. GTL er et flydende brændsel lavet af naturgas. Det giver mindre forurening, ingen lugtgener og større driftssikkerhed.

Rødegens vækst i Danmark 164

Rødegens vækst er undersøgt ved målinger i en lang række bevoksninger. Rødeg vokser på mange lokaliteter bedre end stilkeg og har især en hurtig ungdomsvækst. En omdriftsalder under 100 år er mulig.

Hedeselskabet 2020 168

Hedeselskabet fik et overskud på 16 mio. kr i 2020. Resultatet er påvirket af resultatet fra ophørte aktiviteter, og de fortsættende aktiviteter gav underskud. Året var præget af vejrlig, mens covid-19 havde mindre betydning. (Foto af rydning langs jernbane).

Skovlandbrug i Danmark 170

En kombination af skovbrug og landbrug kan bruges til at give læ, lavere udvaskning, dyrkning af nye afgrøder og bedre dyrevelfærd. Skovlandbrug er især interessant for økologiske landmænd, og mulighederne skal nu undersøges nærmere.

Kort nyt

DSHwood regnskab 2020	155
Betonpris til træhotel (Svinkløv)	173
Halvdelen er mere i naturen (corona)	174
Agromek i 2022	174

Bøger sælges	175
Ny organisation på Skovskolen	176
Rekord i havørneunger	176
Tre nye naturnationalparker	177
Vandresti lukkes pga. trængsel	178

Skovkirkegård i Esbjerg	178
Klima april 2021	179
Kold april	179
Certificering giver 20 kr mere	179

Skovning af bøg på Stensbygaard ved Vordingborg.

Skoven. Maj 2021. 53. årgang.
ISSN 0106-8539.

Udkommer 11 gange om året, omkring den 20.-25. i hver måned, bortset fra juli. Abonnenter på Skoven modtager desuden nyhedsbrevet Skoven-nyt ca. 3-4 gange om måneden.

Udgiver: Dansk Skovforening,
Amalievej 20, 1875 Frederiksberg C,
tlf. 33 24 42 66, fax 33 24 02 42.
Postgiro 9 00 19 64.
Bankkonto: 2208-0381-537-323
E-mail: info@skovforeningen.dk
Hjemmeside: www.skovforeningen.dk

Redaktion: Søren Fodgaard, ansvh.
Liselotte Nissen, annoncer og abonnenter.
E-mail: sf@skovforeningen.dk, hhv.
lln@skovforeningen.dk

Direkte indvalg:
Tlf. 33 78 52 16 (Søren Fodgaard),
Tlf. 33 78 52 15 (Liselotte Nissen).

Abonnement: Pris 690 kr. inkl. moms (2021).
Medlemmer af foreningen modtager bladet som en del af medlemsskabet.

Skovejende medlemmer af foreningen kan tegne abonnenter til medarbejdere mv. til en pris af 610 kr. Studerende og elever kan tegne abonnement på særlige vilkår. Kontakt redaktionen for nærmere oplysninger.

Udland: Abonnement kan tegnes overalt i verden. Kontakt redaktionen for nærmere oplysninger.

Annoncer: Rekvirér vores mediabrochure med oplysninger om priser, formater, oplag, indstik mv.

Indlevering: Artikler til Skovens juni-juli nummer skal indleveres inden 31. maj. Annoncer bør indleveres inden 1. juni. Eftertryk med kildeangivelse (Skoven nr. XX) tilladt. Ved artikler af navngivne forfattere skal forfatteren give accept af eftertryk.

DANSKE MEDIERS
OPLAGSKONTROL

Kontrolleret oplag for perioden
1. juli 2019 - 30.
juni 2020: 2680.
Medlem af
Danske Medier.

Tryk: Step Print Power

Klimaskovfonden i gang Bestyrelsen udpeget

Folketinget vedtog kort før jul at oprette en klimaskovfond. Den er en uafhængig forvaltningsenhed med egen bestyrelse og egen lov.

Bestyrelsen er nu valgt og består af:

- Kirsten Brosbøl, formand. Tidligere miljøminister og stifter og direktør i 2030beyond.
- Jørgen Bo Larsen - Ph.d. og professor emeritus i skovbrug.
- Signe Normand - Ph.d., professor og centerleder ved Institut for Biologi, Aarhus Universitet.
- Jens Kristian Anders Møller - Cand. polit og adm. direktør, DLR Kredit A/S.
- Tine Thygesen, entreprenør og ejer af flere virksomheder, der arbejder med bæredygtighed.
- Lars Hvidtfeldt - Cand.agro og direktør, GL. Kirstineberg
- Hanne Søndergaard - M.B.A i marketing og finans og Chief Marketing Officer og Executive Vice President, Arla Foods
- Bo Jellesmark Thorsen - Dr.agro., ph.d. og institutleder, Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi.

Bestyrelsesmedlemmerne er udpeget på baggrund af deres faglige kvalifikationer og skal tilsammen have de nødvendige kompetencer til at varetage fondens formål. Et rådgivende udvalg vil støtte bestyrelsens arbejde.

Miljøministeren har udpeget formanden og seks af medlemmerne. Klima-, energi- og forsyningsministeren har udpeget et bestyrelsesmedlem (Bo Jellesmark Thorsen).

Skovrejsning og lavbundsjorder

Formålet med fonden er at bidrage til at opfylde målet om i 2030 at nedbringe CO₂ udslippet med 70 procent i forhold til 1990. Det kan ske ved skovrejsning og udtagning af klimabelastende lavbundsjorder.

Staten har givet en startkapital på 100 mio. kroner. Nu er det muligt for borgere og virksomheder at købe CO₂-enheder gennem fonden, der så planter nye skove og udtager lavbundsjorder fra landbrugsdrift.

Fonden skal føre et register over netto reduktionen af drivhusgasser som følge af projekterne. Effekten skal efterfølgende verificeres af en uafhængig tredjepart. Bestyrelsen skal nu ansætte et sekretariat og udforme de konkrete produkter, som fonden skal sælge.

Kilde: www.mfv.dk 27.4.21 🌱

Følg os på facebook og twitter
Læs og del gerne opslagene og
skriv en kommentar.

Medlemmer af Dansk Skovforening
kan læse Skoven digitalt på
www.skovforeningen.dk>For medlemmer>Udgivelser.
Skoven 5 bliver lagt på den 25. maj

Fornuft og følelser i skovpolitikken

AF PETER A. BUSCK / JAN SØNDERGAARD

Vi skal bruge mere træ til erstatning for energitunge materialer, og vi skal bruge bæredygtigt produceret træflis som et fornuftigt alternativ til fossil energi.

Tidens allerstørste politiske emner er klimaforandringer og menneskets samspil med naturen. Emnerne præger mange af de politiske dagsordner. Og de præger i stigende grad danskeres holdninger, forbrug og livsstil.

Både Folketing og regering kæmper med de nye dagsordener og med at finde løsninger og nye balancer. Det gælder lige nu landbrugspakker, nationalparker og mål om biodiversitet. Og det gælder på EU-niveau med klima-, jordbrugs- og energipolitik samt en taksonomi for finanssektoren, der skal udpege bæredygtige investeringer.

Skovene har en afgørende rolle, når det handler om at finde klimaløsninger. Men ikke alle løsninger er lige gode. Fx er urørt skov ikke løsningen på at modvirke klimaforandringer, selv om det kan være godt for biodiversiteten, da vi fortsat har behov for bæredygtigt produceret flis som et fornuftigt alternativ til fossil energi.

Vi skal bruge mere træ og ikke mindre træ – i for eksempel byggeriet som erstatning for andre og mere energitunge byggematerialer – hvis vi skal formindske CO₂-udledningen. Det er derfor vigtigt at sikre gode rammevilkår for skovbruget og skovejerne.

Men skov er heller ikke bare skov. Regnskovenes udfordringer skal ikke sætte dagsordenen for

dansk eller europæisk skovpolitik. Der er en verden til forskel. Det er en kommunikationsudfordring af de helt store.

Vi skal hjælpe politikerne med at finde og kende balancen mellem realisme og idealisme i skovpolitikken. Klimaforandringerne er vigtige og kræver handling. Men vi skal satse på fornuften, også selv om store følelser er på spil.

Dansk skovbrug og træproduktion er en gevinst og ikke en belastning for klimaet. Mere skov i Danmark er også en naturmæssig gevinst, og den er til fordel for både dyreliv og for danskernes muligheder for et aktivt udendørs fritidsliv.

Med et forslag om betaling til grønne driftsplaner som start går Dansk Skovforening nu i dialog med Miljøministeren om, hvordan mere dansk produceret træ kan blive certificeret. Forhåbentlig får vi her et eksempel på, hvordan vi kan bygge bro mellem politiske forventninger, samfundsmæssige behov og et levende og styrket skoverhverv.

Engang var parolen ”plant et træ”. Med klimaudfordringen står det lysende klart, at vi bør tilføje: ”brug et træ”.

Skovens træproduktion arbejder for os alle, og det skal den fortsætte med. Det er derfor den historie, vi skal fortælle igen og igen. 🌿

- PEFC certificering af skovene har medført at vi har formuleret en klar målsætning med driften, og den hjælper ved kommunikation med omverdenen, siger Marie Riegels Melchior fra Stensbygaard.

Mange fordele ved certificering

Marie Riegels Melchior har PEFC certificeret sin ejendom, Stensbygaard, samt et skovselskab med plantager hvor hun er direktør. Certificeringen giver nogle fordele. Den letter kommunikation mellem ledelse og omverden, fordi man tvinges til at formulere præcise målsætninger med driften. Certificering vil nok lette afsætning af råtræ. Kun få købere giver merpris for certificeret træ. Marie Riegels Melchior er skeptisk over for certificeringens krav om stigende andel af hjemmehørende træarter. Kravet om udlæg af urørt skov anses ikke for et problem når det holdes på en lav procentdel af skovens areal, og når det frit kan vælges hvor i skoven dette udpeges.

familievirksomheden købte man en række plantager i Jylland i 2018. Kort efter valgte vi at få PEFC skovcertificering af plantagerne, og det gav flere fordele.

- Grundlaget for certificeringen er en grøn driftsplan for alle skovene. Det har medført at vi kan træffe beslutninger på mere

oplyst grundlag. Når jeg bor på Sjælland er certificeringen nyttig når jeg skal kommunikere med skovfogeden og entreprenørerne der står for den daglige drift.

- Certificeringen betød også indirekte at vi blev tvunget til at lave mere præcise formuleringer om målsætningen med driften.

Salg af flis er en væsentlig grund til at overveje certificering af skovdriften. Flisen sælges af HedeDanmark til forskellige varmekærter på Sjælland.

- Vi får en merpris hos Juncker ved salg af certificeret råtræ, siger Marie Riegels Melchior.

- På Stensbygaard har vi haft en grøn driftsplan siden 2011. Den havde jeg gavn af da jeg overtog driften af ejendommen året efter. Den kan bl.a. vise om driften er bæredygtig, og om vi opsparer vedmasse. Driftsplanen var grundlag for certificeringen som blev gennemført sidste år.

Afsætning og certificering

Marie Riegels Melchior er direktør for Skovselskabet som er stiftet af hendes families virksomhed og ejer 6 plantager i Jylland. Hun har desuden siden 2012 været daglig leder af Stensbygaard ved Vordingborg.

Skoven besøger Marie Riegels Melchior for at høre om hendes erfaringer med PEFC certificering. Overvejelser om certificering er på det seneste blevet aktuelt for de fleste skovejere.

Fjernvarmekærterne skal ifølge en ny lovgivning have dokumentation for bæredygtigheden af deres råvarer og dermed for skovdriften hos deres leverandører. Hvis skovene vil sælge flis skal de altså fremskaffe en række oplysninger. Savværkerne afsætter det meste af deres resttræ som fyringsflis, og de vil derfor formentlig kræve de samme oplysninger.

Samlet set skal der altså følge en dokumentation for skovdriften med det meste af det råtræ som skovene sælger. PEFC certificering er en ret enkel måde at skaffe den ønskede dokumentation. Derfor anbefaler Dansk Skovforening nu at certificere skovene (Se mere i Skoven 4/21).

Økonomi

Vi kører ud i den lyse forårsskov for at se hvad certificering betyder. Der er tyndet i en ældre bøgebevoksning, og langs skovvejen ligger mange effekter – Juncker-kævlere, plankekævlere samt grene og toppe til flis.

- Er det muligt at få en merpris for certificeret råtræ?

Stensbygaard

Ejendommen ligger øst for Vordingborg tæt ved Storstrømmen. Der er 445 ha, heraf 160 ha skov og 285 ha landbrugsjord og enge. Skovene er opdelt i 6 skove med mest ældre løvskov som drives med vægt på selvforyngelse.

Der sælges ridekort til 10 km ridespor på Stensbygaard. I 2020 åbnede Stensbygaard høhotel for ryttere med egen hest, som kan komme og overnatte og ride på ejendommens arealer. Jagt på rådyr, fasaner og harer udlejes.

Ejendommen blev købt i 1923 af Marie Riegels Melchior morfar, shippingmanden A.E. Reimann. Han drev fra gården rederiet A/S Motortramp, som i dag er hovedaktionær i rederiet D/S Norden A/S.

Marie Riegels Melchior har siden 2012 stået for driften af ejendommen efter sine forældre, ved siden af sit job som lektor i europæisk etnologi ved Københavns Universitet.

Se mere på www.stensbygaard.dk

Skovselskabet

Skovselskabet af 13. december 2017 er oprettet af Marie Riegels Melchior sammen med sin søster og mor. Selskabet købte fem plantager af PenSam (før det var de ejet af Hedeselskabet), og en plantage er siden købt til. Plantagerne ligger i Jylland fra Silkeborg til Himmerland.

Formålet er langsigtet kapitalanbringelse i fast ejendom med mål om et afkast på 2% eller mere fra driften og værdiforskydning. Driften varetages af HedeDanmark, og Marie Riegels Melchior er direktør i selskabet.

Certificeringer

Stensbygaard blev PEFC certificeret i 2020 og Skovselskabet i 2018. De har hver sit certifikat, og de indgår ikke i en gruppecertificering.

Der har netop været tyndet i en ældre bøgebevoksning for at gavne opvæksten, og der ligger nu mange kævler langs skovvejen.

- Vi får en merpris ved salg af Junckerkævler, men vi får ikke højere priser for kævler og tømmer. Jeg tror snarere at fordelene ved certificering er en bedre og mere sikker afsætning på sigt.

- Mere overordnet hjælper vi savværkerne med at afsætte deres træ. En del slutkunder ønsker sikkerhed for bæredygtighed, selvom jeg tvivler lidt på om alle private kunder forstår hvad certificeringen indebærer, og hvad forskellen er i forhold til de danske traditioner for skovdrift.

- Certificering er ikke isoleret set lønsomt når man sammenholder merprisen med omkostningerne. Vi betaler ca. 4.000 kr om året for certificering af Stensbygaard og ca. 15.000 kr om året for Skovselskabet. Heraf er omkring 1/3 en afgift til PEFC Danmark og 2/3 går til HedeDanmark for registrering af de oplysninger der indsamles.

- Etablering af certificeringen har desuden i sin tid kostet et engangsbeløb svarende til den årlige udgift.

- Skovejer og administrator skal også afsætte lidt tid til indsamling af de nødvendige oplysninger. Der er nye rutiner, og det skal man vænne sig til. På den anden side er der også nogle af oplysningerne som man kan bruge i andre sammenhænge, så det er nyttigt at arbejdet bliver gjort.

En skov der blev anlagt for godt tyve år siden har et bælte på 15 meter med eg som nu er udlagt til urørt skov.

På en afdrift af rødgran er der efterladt højstubb af birk samt en ask til gavn for svampe og dyreliv.

Træartsvalg

- Der er forskellige krav som skal opfyldes for at blive certificeret. Man skal bl.a. gå i retning af en større andel af hjemmehørende træarter. Hvordan ser du på det?

- PEFC Danmark skriver at "driften af skoven skal være miljømæssig forsvarlig, socialt gavnlig og økonomisk levedygtig for såvel nuværende som for fremtidige generationer". Ud fra en økonomisk betragtning mener jeg ikke der er fagligt belæg for at skulle prioritere hjemmehørende træarter og en bestemt vægtning af forholdet mellem nål og løv i skoven.

- Fra Stensbygaard er jeg vant til en frodig vækst af løvtræerne, og de har let ved at forynge sig. Men i hedeplantagerne er tilvæksten meget lav, og det økonomiske afkast er nul. Kravet om mindre nål og mere løv nærmer sig hvad der kan kaldes "træracisme".

- Der kan være gode grunde til at ønske en biologisk variation i hedeplantagerne med en vis andel af løvtræ. Men hovedvægten skal ligge på nåletræ, herunder mere stabile nåletræarter som douglasgran, for at sikre økonomien.

- Stensbygaard er et udpræget løvskovdistrikt, men alligevel er der brug for at have en vis andel

Stensby Møllebæk løber fra Stensved ned til Storstrømmen. Den har været rørlagt, men er nu delvist frilagt. På dette sted har det medført at engen er blevet vådere, så den ikke længere kan afgræsses – men jægerne er glade for engen.

Vandrestien fører forbi et stort stykke dødt ved som er tilskåret så det kan bruges som bænk, og ved siden af er der lavet en naturlegeplads.

nåletræ. Det giver et godt økonomisk afkast, en god biologisk variation, og nåletræerne beskyttes mod stormfald af løvtræerne.

- Ved fortolkning af reglerne om træarter skal der være mulighed for at tage højde for lokale forhold. Vi har således haft en blandet bevoksning af løv og nål, som var anlagt med tilskud efter 1999 stormfaldet. Den var noteret som løv på skovkortet, men løvtræerne trives ikke, og de fleste falder væk i tyndinger. Til gengæld har nåletræerne det godt, og nu bliver det en bevoksning af overvejende nål med løvtræ hist og her.

Naturhensyn

- Der er flere andre regler man skal følge i skovdriften – giver de problemer?

- Det synes jeg ikke. Man skal bl.a. tage hensyn til naturværdier, fortidsminder mv. når man skover, og man må kun køre på sporene.

- Disse regler er ikke noget problem. Vi er på Stensbygaard vant til at informere entreprenørerne om hvad de skal passe på – de kender skoven, og vi kender dem. Men det er godt at have en oversigt over sårbare steder i driftsplanen.

Vi kører gennem Stensved by, og der er flere bevoksninger som ligger lige ud til hovedgaden.

- På Stensbygaard har vi ikke store afdrifter fordi det er ret små skove. På venstre side var der 1 ha rødgran som blev afdrevet i vinter, og vi skal efterlade noget træ af hensyn til biodiversiteten og jævnfør PEFC-certificeringen..

- Der står nu tre højstubbe af birk samt en stor ask til forfald. Jeg overvejer at plante douglasgran på arealet, fordi det er et nåletræ som har en bedre økonomi end rødgran, og så ser det også flot ud.

Friluftsliv

- Vi har i skovbruget været vant til at formulere målsætninger om skovdriftens økonomi. Men nu skal der også være målsætninger for emner som naturværdier og publikum. Hvordan opfyldes det?

- Vi ser gerne skovgæster, men vi ønsker at grupper over 15 personer anmelder deres besøg på Stensbygaard. Det er en fordel at vi kan koordinere hvis der er andre grupper i området, eller hvis der foregår skovning på stedet.

- Ifølge certificeringen skal vi lave en oversigt over alle disse grupper. Det har jeg gjort, og sidste år var der 408 anmeldte gæster. Men jeg har lidt svært ved at se det dybere formål med opgørelsen i forhold til PEFC-certificeringen. Er det godt eller dårligt at have mange eller få gæster pr. ha skov?

Urørt skov

- Udlæg af urørt skov har givet noget debat i forbindelse med certificering. Har det været et problem?

- Vi skal udlægge 7,5% af arealet til urørt skov eller skov med særlige naturhensyn. Det er i orden når der er en vis fleksibilitet, og at vi har mulighed for at rydde op hvis der er grund til det af hensyn til fx publikums færdsel.

Vi fortsætter forbi en ret ung skov ud til landevejen.

- De områder vi har udlagt til urørt skov eller særlige naturhensyn er først og fremmest randzoner. Denne skov er på 43 ha og blev anlagt for godt tyve år siden af et interessentskab. De kunne ikke blive enige om hvordan skoven skulle drives, og så købte vi den.

- Mod vest ud til landevejen er der anlagt et bælte af eg som vi nu tager ud af drift. Det ville alligevel ikke give noget større økonomisk udbytte.

Dødt ved og skovgæster

Mens vi kører rundt i skoven passerer vi flere store stammer som har ligget i lang tid og er under nedbrydning.

- Vi har i mange år efterladt vagtræer med stor biologisk værdi og ringe økonomisk værdi. Og her er et eksempel på at vi har forenet hensyn til biodiversitet og publikum.

- For nogle år siden frilagde vi i samarbejde med kommunen en del af en hidtil rørlagt strækning af Stensby Møllebæk. Målet var at styrke havørredens mulighed for at yngle – og det er lykkedes. Bækken er her omgivet af en bred eng som vi afgræsser med 20 moderfår af racen finsk finuld.

- Et par år efter tog jeg initiativ til at anlægge et system af fire stier på i alt 10 km fra Stensved i nord til Stranden i syd og langs med bækken.

Stien fører forbi en meget stor stamme, som nu er skåret til så den kan bruges som bænk. Ved siden af er der lavet en naturlegeplads med en balancebane, sten og træstammer. Redskaberne er lavet af kommunens sociale værksted.

- Projektet blev til med økonomisk bidrag fra Vordingborg kommune, LAG-Vordingborg, Tips- og lottomidler samt Miljøministeriet. Jeg lagde primært noget arbejdstid i projektet, og jeg har også stået for formidlingen – det ved jeg noget om i kraft af min uddannelse som etnolog.

- Stierne er populære blandt de lokale, og de giver mulighed for at opleve et typisk kultur-landskab med marker og skove. Dette landskab er samtidig en kontrast til Kulsbjerg nord for

Stensved, som er et militært øvelsesterræn med opkørte spor og et mere vildt udtryk.

Stierne omkring Stensbæk Møllebæk bruges af skoleklasser i forbindelse med udeskole. Her kan de lære om natur- og kulturhistorie og om at færdes hensynsfuldt i naturen. Der er lavet et omfattende undervisningsmateriale som kan ses på hjemmesiden.

- Anlæg af stier som denne er også en fordel for os. Færdslen bliver rettet mod bestemte områder, og der kommer færre andre steder - det sætter jagtlejerne pris på. Stierne og landskabet værdsættes i øvrigt også af mange af beboerne i vores 16 udlejningsboliger.

sf

Målsætninger for skovdriften

I forbindelse med PEFC certificeringen er formuleret en række overordnede mål og overordnede skovdyrkningsmæssige mål. De gengives her til inspiration for andre som overvejer certificering:

Stensbygaard

Det overordnede mål for Stensbygaard A/S af 18. maj 1956 er dels at forøge ejendommens skovdistrikts langsigtede afkastevne, dels at skovdistriktet giver et løbende positivt driftsresultat. Sigtet er derfor at udvikle en robust produktionsskov med vedvarende træproduktion. I skovdriften skal hensyn tages til natur- og herlighedsværdier for skovdistriktet og ejendommen som helhed.

For at understøtte denne målsætning og udvikling har Stensbygaard valgt at lade skoven blive certificeret efter PEFC. Driften skal derfor til enhver tid leve op til principperne om bæredygtig skovdrift og kravene beskrevet i PEFC Danmarks Skovstandard DK 001-3.

I skovdriften skal der være fokus på at Stensbygaard er vedmasseproducerende. Der udvikles hvert år en aktivitetsplan med kort og lister, som afstemmes med ejeren forud for budget- og prognosemøder. Centrale skovdyrkningsværktøjer i den kommende periode er bl.a.:

- Arealer med produktionsskov vil være dominerende driftsform.
- Kombinationen af renaftdrift og naturforyngelse er den grundlæggende driftsform i skovdistriktet.
- Renaftdrift, dvs. fjernelse af alle træer på et areal og efterfølgende gentilplantning med nye træarter benyttes på alle lokaliteter hvor der ønskes træartsskifte eller mere effektiv foryngelse af aldersklassefordeling.
- Naturforyngelse anvendes hvor arten erfaringsmæssigt slår an ved selvsåning og hvor jordbunden er egnet til det.
- Der udpeges områder hvor natur- og kulturværdier har højeste prioritet. Disse plejes med det formål at bibeholde netop deres natur- og kulturværdier.

Skovselskabet

Det overordnede mål er dels at forøge ejendommens langsigtede afkastningsevne, dels at give et løbende positivt driftsresultat. Ejendommen skal løbende give en afkastning på min. 2% (driftsresultat + værdiforskydning).

Sigtet er derfor at udvikle en robust produktionsskov med vedvarende træproduktion. I skovdriften skal hensyn tages til ejendommens natur- og herlighedsværdier.

For at understøtte denne målsætning og udvikling har Skovselskabet i 2018 valgt at blive skovcertificeret efter PEFC. Driften skal derfor til enhver tid leve op til principperne om bæredygtig skovdrift og kravene i PEFC Danmarks Skovstandard DK 001-3.

I skovdriften skal der være fokus på at Skovselskabet er en vedmasseproducerende ejendom.

Der udarbejdes hvert år en aktivitetsplan med kort og lister som afstemmes med ejeren forud for budget- og prognosemøder. Centrale skovdyrkningsværktøjer i den kommende periode er bl.a.:

- Arealer med produktionsskov vil være dominerende driftsform.
- Renaftdriftssystemer er den grundlæggende driftsform. Der lægges vægt på at stormfaldsrisiko (hugstfølge) og skovklima indarbejdes i den løbende drift under hensyn til de driftsøkonomiske krav.
- Skærmforyngelse med anvendelse af stormstabile eksisterende træer benyttes især på arealer hvor skærmen bedømmes at kunne fremme en naturlig foryngelse eller vurderes at være nødvendig for at fremme foryngelsesmulighederne. Sidstnævnte kommer hovedsagelig på tale på arealer hvor et træartsskifte til langsigtet mere stabile nåltræarter – som i foryngelsesstadiet kan være følsomme – ønskes gennemført.
- Alternativt anvendes for- og ammetræskulturer.
- Dårlige kulturer – især løvtræskulturer som ikke er udviklingsbare – konverteres til stabilt nål, og løvtræskulturerne kan eventuelt anvendes som forkulturer. Samtidig sigtes på i en vis udstrækning at langsigtet bibeholde et løvindslag; især i kanter og på områder hvor nål ikke er relevant.
- I alle kanter mod det åbne land, udsatte steder i skoven og mod naboer etableres løvtræbevoksninger, som dels giver skoven stabilitet, dels øger dens variation.
- Der udpeges områder hvor natur- og kulturværdier har højeste prioritet. Afhængig af situationen efterlades disse urørte eller plejes med det formål at bibeholde og udvikle naturværdierne.

Regnskab DSHwood 2020 Stor fremgang i årsresultat

DSHwood har nu for tredje år i træk præsenteret et regnskab med stor fremgang. Årets resultat før skat er 20,5 mio. kr. mod 9,6 mio. kr. året før.

Resultatet i 2020 er det største i selskabets historie. Det betegnes som tilfredsstillende, især i lyset af vanskeligheder på de oversøiske markeder som følge af Covid-19 og følgevirkninger på især fragtmarkedene. Egenkapitalen er forrentet med 46 %.

- Vi er meget tilfredse med årets resultat og udviklingen gennem de seneste tre år, siger adm. direktør Rasmus Grønborg Bak. I starten af 2018 igangsatte vi en turn-around. En stor del af vores produkt er markedskendskab og people business, og vi har derfor investeret i organisationen.

- Kombinationen af meget dedikerede medarbejdere med flere års anciennitet samt mange nye medarbejdere har skabt en enorm teamspirit i hele organisationen. Organisatorisk har vi aldrig stået så stærkt som nu. Vi er i gang med en ny strategiplan, og vi forventer to cifrede vækstrater i 2021.

- En stor del af det positive resultat i 2020 tilskrives vi håndtering af de store mængder nåletræ, som er ramt af billeangreb i Centraleuropa. Det enormt store udbud fra Europa har mødt en tilsvarende stor efterspørgsel på flere markeder i Asien.

- Det har været muligt at flytte rundt på interne ressourcer, så vi har kunnet udnytte det store potentiale i Centraleuropa. Samtidig har vi indført ny software, som har gjort det muligt at håndtere langt større volumener end tidligere.

- Væksten er blandt andet baseret på datterselskabet DSHwood UK Limited med kontorer i det østlige og vestlige Skotland samt i England og Wales. De store tilplantninger i UK i 70'erne og 80'erne har betydet, at der i de kommende årtier kommer store mængder på markedet.

- Med vores mangeårige tilstedeværelse i Europa og Asien er det naturligt, at DSHwood er en central aktør på dette marked. I løbet af 2021 planlægger DSHwood desuden at starte to nye forretningsområder samt at indtræde på en række nye salgsmarkeder.

Ledelsen forventer en fortsat stabil drift i 2021 og et positivt resultat. Efterspørgslen er stadig høj, og den forventes at fortsætte i 2. halvdel af 2021.

DSHwood eksporterer bl.a. bøgetræ fra Europa til Østasien.

Mio. kr	2020	2019	2018	2017
Bruttofortjeneste	41,5	34,4	34,5	21,2
Resultat før renter	22,5	12,2	11,1	0,1
Årets resultat efter skat	13,3	5,0	6,1	-3,8
Balance	147,2	80,1	100,4	102,1
Egenkapital	35,2	22,5	17,2	11,2
Antal ansatte	41	45	43	46

DSHwood

DSHwood handler med råtræ, biomasse og savet træ fra de europæiske skove. Moderselskabet DSHwood A/S ligger i Fredericia med datterselskaber i UK, Tyskland, Frankrig og Indien.

DSHwood er chain-of-custody certificeret efter PEFC og FSC samt Controlled Wood. Flisafdelingen er SBP certificeret. De primære markeder er Kina, Vietnam, Indien, Frankrig, Tyskland, UK og Danmark.

DSHwood beskæftiger 45 ansatte fordelt i 8 lande.

Selskabet er 100% ejet af Dansk Skovforening. Formålet er at skabe en optimal afsætning af træ fra de private skove. 🌿

Kilder

Pressemeddelelse DSHwood, www.cvr.dk

Års-start-rabat

25.900,-^{kr}

til fem

LT20

ME15SAH3-SWR

Maks. stammediameter: 80 cm
 Maks. skærebredde: 65 cm
 Standard snitlængder: 6,30 m
 Hydraulik pakke till. Stammehåndtering (belastning, drejning, justering, klemme)
 Computer højde instilling SW10
 Afbarker

Wood-Mizer Danmark • Kevin Jensen • Arnborgvej 40 • 7330 Brande • Mobil 23 49 58 28 • jensenbrian94@gmail.com • www.woodmizer.dk

Træ kan udnyttes til energi og erstatte fossile brændsler. Hvis CO₂ fra forbrænding opsamles og lagres i undergrunden nedbringes mængden af CO₂ i atmosfæren, og dermed bremses den globale opvarmning. Foto af Amagerværket blok 4 som blev igangsat i 2020. Værket leverer varme og strøm til store dele af København på basis af forbrænding af træ. Facaden er dækket af træstammer for at markere hvilken energikilde der anvendes. I nærheden af blok 4 opføres et forsøgsanlæg til udvinding af CO₂ i røggassen fra et anlæg til affaldsforbrænding. Derved er der i princippet mulighed for senere at udvinde og lagre CO₂ fra træfyringen i blok 4.

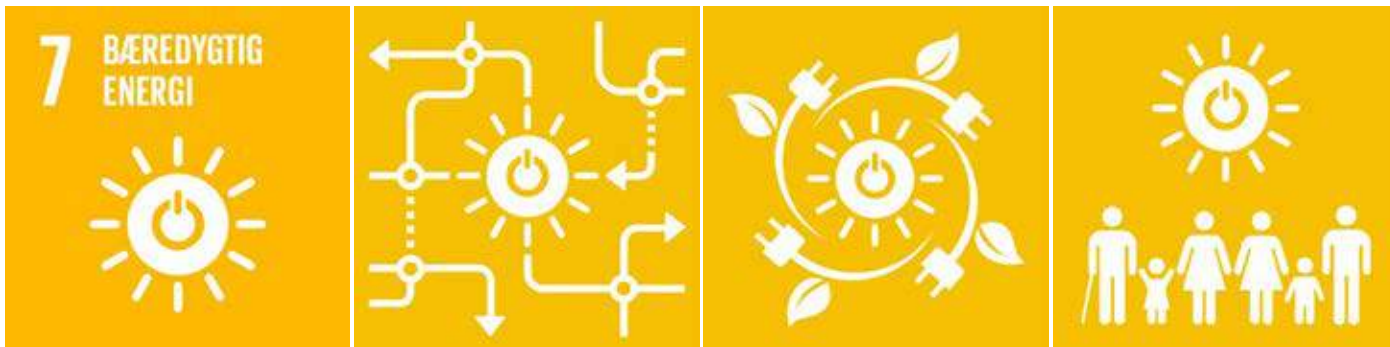
Skov bidrager med bæredygtig energi

Træfyring står for 15% af produktionen af varme og strøm og fortrænger derved forbrug af kul. Der anvendes udelukkende restprodukter fra produktionen af træ til byggeri, møbler mv. De danske skove kan øge produktionen af træ ved brug af ammetræer, ved skovrejsning og forædling af træer der udnyttes til værdifulde produkter. Træet kan udnyttes ved fyring som i dag, men kan også forædles til flydende brændstof til tung trafik, tekstiler, plastic mv.

Verdensmål 7 handler om at sikre en universel adgang til energi til en overkommelig pris og øge andelen af vedvarende energi væsentligt. Skov bidrager med en pålidelig, fornybar ressource til energiforsy-

ningen. En energikilde, der kan lagres og anvendes, når der er behov for den.

Træ har været anvendt til energiformål af mennesker i flere millioner år. Det er først gennem de seneste århundreder træ er blevet suppleret af fossile brændsler som kul, naturgas og olie.

Symboler for verdensmål 7 og delmål 7.1, 7.2 og 7.9.

Træ har i Danmark været med til at fortrænge store mængder kul og andre fossile brændsler fra vores varmforsyning. Træ er med til at sikre den vedvarende energiforsyning på dage hvor solen ikke skinner og vinden ikke blæser.

I fremtiden kan træ anvendes til biobaserede brændstoffer i fx tung trafik og industri. Her er der stadig brug for udvikling, så teknologierne kan kommerialiseres og gøres omkostningseffektive.

Delmål for energi hvor skov bidrager

Der er 5 delmål og 6 indikatorer, som underbygger verdensmål 7 bæredygtig energi. Skoven bidrager til tre delmål:

Delmål 7.1.

Inden 2030 skal der sikres universel adgang til pålidelig og moderne energiforsyning til en overkommelig pris.

Delmål 7.2.

Inden 2030 skal andelen af vedvarende energi i det globale energimix øges væsentligt.

Delmål 7.a.

Inden 2030 skal det internationale samarbejde styrkes. Dels for at lette adgangen til forskning i ren energi og teknologi, herunder vedvarende energi, energieffektivitet og avanceret og renere teknologi inden for fossile brændstoffer, dels for at fremme investeringer i energiinfrastruktur og ren energiteknologi.

Skov bidrager til energiforsyningen

I Danmark dyrker vi vores skove for at få klimavenlige produkter til byggeriet og møbelindustrien. Træflis/biomasse er et restprodukt af denne produktion. Flis laves af udtyndingstræer og skovningsrester. Træpiller og træbriketter til varmforsyningen laves primært af savspåner og savsmuld fra oparbejdelsen af træ.

Dansk træflis fra skoven anvendes i dag sammen med udenlandsk træflis og træpiller i produktionen af varme og strøm og har derved været med til at fortrænge store mængder kul. Se fig. 1.

Der er en bedre energiudnyttelse ved at anvende træ til varme og kraft-varme frem for udelukkende strøm. I Danmark har vi en veludbygget fjernvarmesektor, der har en god energiudnyttelse. Siden 1990 har træ og andre vedvarende energikilder næsten helt fortrængt kul fra varmesektoren. Se fig. 2.

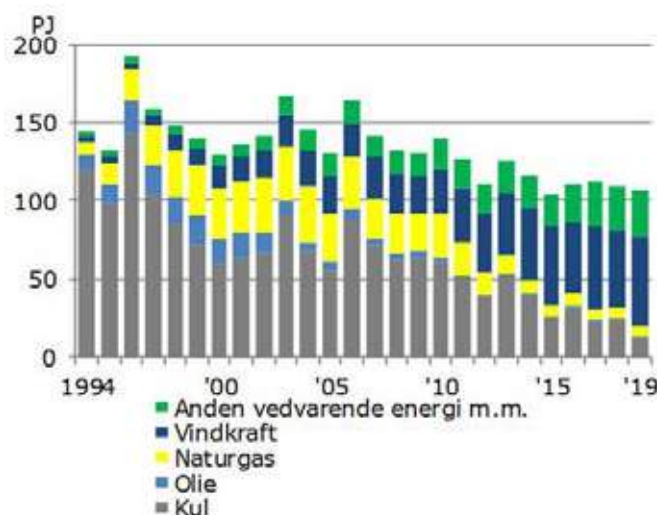

Fig. 1. Elproduktion fordelt efter anvendt brændsel. Andelen af fossile brændsler som kul, naturgas og olie er faldet i elproduktionen i Danmark. Vedvarende energi i form af vindkraft og biomasse har overtaget størstedelen af elproduktionen.

Mere vedvarende energi

Energistyrelsen udgiver hvert år en energistatistik, som viser hvor meget og hvilke energiformer, der er produceret og anvendt i det forløbne år.

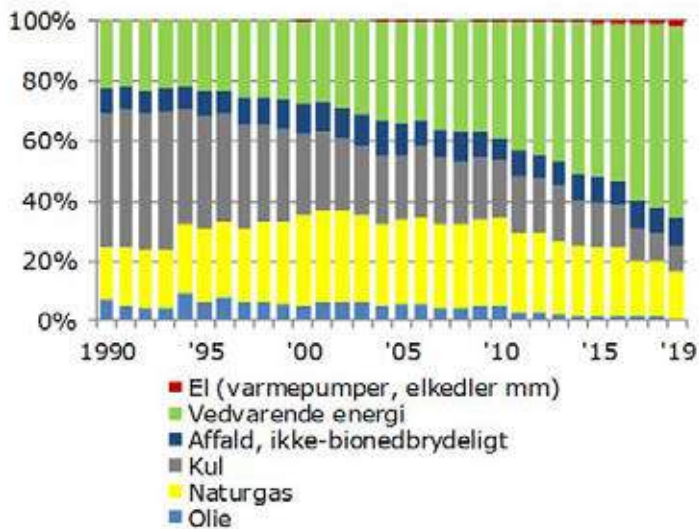
Tager vi udgangspunkt i tallene fra 2019 leverede de danske skove knap 47 PJ energi fra træbiomasse – primært til de decentrale fjernvarmeværker. Desuden blev der importeret knap 62 PJ træbiomasse til de store centrale kraftvarmeværker.

Skov bidrager til FN's verdensmål

Dansk Skovforening har netop startet en kampagne "Skov bidrager til FN's Verdensmål" som ses på hjemmesiden. Skovene bidrager især til 4 af de 17 verdensmål, og de omtales i Skoven i dette og de følgende numre.

For skovbruget er kampagnen en god ramme til at fortælle om de mange positive egenskaber ved bæredygtig skovdrift gennem en aktiv brug af naturressourcen. Derfor – spred gerne informationerne til alle interesserede.

Red.

Figur 2. Andelen af olie, kul og til dels naturgas i varmeproduktionen er faldet, mens vedvarende energi har overtaget langt størstedelen. Varmepumperne er også på vej i fjernvarmeforsyningen.

Det faktiske energiforbrug i 2019 var på 715 PJ. Det samlede forbrug af vedvarende energi var 252 PJ, og heraf stammede 109 PJ fra træbiomasse. Det er altså kun godt 36% af det danske energiforbrug, som udgøres af vedvarende energi. Der er lang vej til fuldstændig udfasning af de fossile brændsler.

Mere træbiomasse fra danske skove

De danske skove kan bidrage med en større mængde træbiomasse ved at ændre på driften af skovene. Skovens mulighed for at producere biologisk baseret kulstof er anslået til 35-60 PJ.

Skovens produktion af biologisk kulstof fra restprodukter er en vigtig fornybar energiresource. Biologisk kulstof vil få en afgørende betydning i den fremtidige fossilfrie energiforsyning, fx Power-to-X (fremstilling af CO₂ neutrale brændstoffer).

En rapport fra Københavns Universitet skønner, at anvendelse af hybridlærk som ammetræ og skovrejsning på sigt kan øge produktionen af træ til energi med 1,4-3,3 mio. kubikmeter om året, svarende til en stigning på 54-127% i forhold til den nuværende dyrkningspraksis.

Denne øgede produktion af træ til energi vil ikke påvirke mængden af træ produceret til byggeri og møbelindustri m.m. Den ændrede drift kan tilmed forventes at give en bedre kvalitet af træet til savværkerne.

Det er også muligt at øge udbyttet fra skoven ved at forædle det genetiske materiale i de træer, der plantes.

Københavns Universitet har udgivet en rapport, som viser at træproduktionen gennem forædling kan øges løbende med omkring 30 % i første generation, og i efterfølgende generationer typisk noget mindre. Foreløbig er der eksempler på realiserede gevinster over 3-4 generationer, der samlet bidrager til en fordobling af produktionen.

Dansk Skovforening har lavet et billede som kort beskriver de vigtigste budskaber. Del billedet på facebook eller twitter – og brug det ved kommunikation med omverdenen.

Der rejses en del skov på landbrugsjord. Udbyttet fra disse skove er de første mange år kun tyndingstræ af små dimensioner, som vi på nuværende tidspunkt kun kan udnytte i energiforsyningen.

Vi har i Danmark en veludviklet logistik, ekspertise og forsyningskæde til produktion af flis, som det er relevant at holde fast i. I dag går flisen til energiforsyning, men i fremtiden kan den forventes at skulle bruges til nye energiformer eller produkter. Derfor er det vigtigt, at vi har en sikker forsyningskæde.

Nye grønne energiformer

Den grønne omstilling fordrer, at vi substituerer (erstatte) fossilt kulstof med biologisk produceret kulstof til energi og materialer. Mange af de produkter, vi i dag anvender, stammer fra fossile ressourcer – men de kan i fremtiden laves af restprodukter fra skovbruget.

Det gælder fx flydende brændstof til fly og tung trafik (Power-to-X), tekstiler, træfiberisolering samt alternativer til plastik og diverse kompositprodukter. Teknologierne er stadig i deres vorden, og derfor anvendes skovens restprodukter i dag kun til kraft- og varmeproduktionen.

Træ er et unikt produkt, og der er et stort potentiale i at udvikle nye produkter såvel som energiformer baseret på træ. Pyrolyse kan blive gennembruddet som fremtidens grønne og klimavenlige teknologi, der kan integrere biomasse, Power-to-X, produktion af flydende brændstof samt fangst og lagring af CO₂. Hydrolyse er en anden potentiel gamechanger i fremtidens energiforsyning, hvor træ kan få en rolle. 🌱

Kilde:

Figurer fra Energistatistik 2019, udgivet af Energistyrelsen.

Modulbyggeri af træ op til 6 etager

Et af Scandi Bygs moduler efter en brandtest – det kunne klare 120 minutter ved en temperatur op til 1000 grader.

Byggemoduler fra Scandi Byg kan holde til 120 minutters brand. Dermed er det muligt at lave træhuse op til 6 etager, og det giver nye muligheder for at bruge træ i byggeriet. Præfabrikerede moduler der fremstilles industrielt giver flere fordele frem for traditionelle metoder. Modulbyggeri er anvendt til en midlertidig udvidelse af et hotel og til studieboliger der udlejes til en studievenlig pris.

En del træbyggerier bliver lavet industrielt modulbyggeri. Det giver mulighed for en rationel serieproduktion i opvarmede industrihaller i stedet for på en byggeplads der er udsat for vind og vejr.

De præfabrikerede moduler transporteres til byggepladsen og monteres på et fundament af beton med tilhørende rør og ledninger. Moduler af træ er nemme at håndtere fordi træ er et ret let materiale. Der mangler så kun montage af installationer, tapetsering, maling mv.

Scandi Byg i Løgstør kan nu som den første i branchen levere modulbyggerier på mere end fire etager som standard. Det er opnået efter at Scandi Byg har fået godkendt deres trækonstruktioner i en REI 120-brandtest.

Brandtesten er udført af DBI – Dansk Brand og Sikringsteknisk Institut i Hvidovre. De bærende trækonstruktioner kunne holde til mindst 2 timer med mere end 1.000 grader i slutfasen.

REI-klassifikationen dækker blandt andet over evnen til at isolere samt optage mekanisk belastning ved brand. Tallet 120 henviser til antallet af minutter, konstruktionen kan opfylde kravene ved brand.

Vigtigt skridt for træbyggeri generelt

Det har i lang tid været lovligt at bygge træhuse over fire etager. Men det har i praksis været svært, blandt andet fordi Bygningsreglementet stiller høje krav til dokumentation.

- Vi er naturligvis begejstrede for, at vi nu har dokumentation for, at vores trækonstruktioner

kan bestå en REI 120-brandtest, siger administrerende direktør Christian Halken, Scandi Byg.

- Det er ikke kun et vigtigt skridt for Scandi Byg, men også for træbyggeri generelt. Godkendelsen skaber nemlig flere muligheder for at øge andelen af træ i byggeriet i Danmark. Det kan spille en betydelig rolle i forhold til at reducere landets samlede CO₂-udledning.

Scandi Byg er allerede i gang med flere projekter på fem og seks etager. Fordelen for bygherren ved at gå i højden er at prisen pr. m² ofte er lavere ved højere byggerier.

Scandi Byg

Scandi Byg er Danmarks største inden for industrialiseret modulbyggeri af boliger, kontorer, institutioner, skoler samt forsknings- og laboratoriefaciliteter for professionelle private og offentlige kunder.

Scandi Byg har som en af Danmarks eneste byggefirmaer grundlicens til svanemærkede byggerier. Scandi Byg bygger primært som totalentreprenør, men også som hoved- og underentreprenør i Danmark og uden for landets grænser.

Scandi Byg er et datterselskab i entreprenørkoncernen MT Højgaard Holding.

Modulbyggeri til hotel

Moduler af træ til byggeri har været kendt i en årrække. En af fordelene ved moduler er at en bygning kan opføres på kort tid for at løse et konkret problem. Et nyt eksempel er på vej i Rødbyhavn hvor der er behov for overnatning til de mange arbejdere som opfører Femern Bælt-forbindelsen.

- De nye værelser skal være et supplement til det eksisterende Hotel Stop'n Sleep i Rødbyhavn, siger projektleder Glenn Nielsen fra ABC Pavilloner i Engesvang i Midtjylland. Hotellets eksisterende 104 værelser er allerede lejet ud på fast kontrakt.

- De 38 værelser er en midlertidig løsning. Der er tale om enkeltværelser på 14 m² inklusive eget skabssortiment med køleskab og præfabricerede badeværelser. Værelserne har vandbåret radiatorvarme og køl og lever op til gældende krav for brandsikkerhed, ventilation og sundt indeklima.

- Værelserne har dobbeltvægge med luft imellem, så gæsterne ikke bliver generet af de øvrige gæsters støj og trinlyde. Værelserne vil ligne hotellets øvrige værelser indvendig. Det samme gælder udefra fordi den ny fløj får samme Rock-panel-beklædning som resten af hotellet.

- Det er en stor fordel for os at de nye værelser etableres midlertidigt, så vi kan tilpasse udbuddet til efterspørgslen, siger Jan Sørensen som er medejer af hotellet. Det er samtidig markant billigere end at udvide de eksisterende hotelbygninger.

- Den store fordel ved modulbyggeri er muligheden for hurtigt at skalere op og ned efter behov, siger Glenn Nielsen. Når der ikke er behov for værelserne mere er det muligt at genbruge enten nogle af materialerne eller hele moduler andre steder.

De 38 hotelværelser afleveres omkring 1. august, og der er lavet en lejekontrakt med Hotel Stop'n Sleep på fem år. Bliver der brug for værelserne i længere tid, kan kontrakten forlænges

Det meste af modulet kan produceres i en industrihal og monteres i ét stykke på byggepladsen. Det forkorter byggetiden væsentligt.

En tilbygning til Hotel Stop'n Sleep i Rødbyhavn er ved at blive bygget hos ABC Pavilloner i Engesvang i Midtjylland. Her ankommer badeværelset.

frem mod 2029, hvor Femern Bælt-forbindelsen forventes at stå færdig.

ABC Pavilloner har tidligere etableret et businesscenter med 12 erhvervslokaler og midlertidige kontorfaciliteter og prøveboliger til Femern-projektet.

Modulbyggeri til studieboliger

Modulbyggeri er også velegnet til studieboliger, bl.a. fordi de kan opfylde et akut behov til en fornuftig pris. I 2018 blev der således opført 6 boligblokke i tre etager med tilsammen 312 boliger tæt ved Danmarks Tekniske Universitet nord for København.

Komplekset består af 162 moduler som hver rummer to boliger på 18 m². Hertil kommer

moduler med bl.a. vaske- og teknikrum. 12 af boligerne er indrettet til kørestolsbrugere. Modulerne blev leveret af Concept Living som er et datterselskab af ABC Pavilloner.

Modulerne blev produceret i Engesvang i de tidligere Siemens-bygninger der blev overtaget i 2017. Når modulerne er bygget på fabrikken, køres de ud til byggepladsen hvor de stables som legoklodser oven på fundamentet som i forvejen er gjort klar.

Køkken, bad, toilet samt gulvvarme er allerede installeret og skal blot tilsluttes de rør som i forvejen er anlagt på byggepladsen. Til sidst monteres facadepladerne.

- Modulbyggeri kan opføres hurtigere end mange andre boligbyggerier, fortæller direktør i Concept Living, Kjeld S. Facius. Byggepladsen med blandt andet fundamenter og stikledninger kan klargøres sideløbende med, at vi bygger modulerne i Engesvang.

Det første spadestik blev taget i starten af august 2018, det første modul blev monteret i september 2018, og hele komplekset var færdigt i januar 2019.

- Vi skal gøres os attraktive overfor internationale talenter, siger direktør for Boligfonden DTU, Mikael Thomsen. En væsentlig parameter er at der er betalingsvenlige boliger i en rimelig afstand fra universitetet. 40 procent af de stude-

Modulbyggeriet til studieboligerne på DTU er på 18 m² med bad og køkken.

rende på DTU Campus har international baggrund og kommer fra et land, hvor økonomien ser anderledes ud end i Danmark.

sf 🌿

Kilder

Pressemeddelelse fra Scandibyg 6.4.21

Pressemeddelelse fra ABC Pavilloner 19.4.21

www.scandibyg.dk

www.abcpavilloner.dk

www.building-supply.dk annonce 4.9.18

Nyt varsel: Dansk Skovforening flytter datoen for den årlige generalforsamling til torsdag den 24. juni 2021.

Flytningen af datoen skyldes hensyn til forsamlingsforbud og den gældende genåbningsplan.

Generalforsamlingen afholdes på Comwell Rebild Bakker med efterfølgende ekskursion til Lindenberg Gods.

Forhindrer eventuelle eller nye restriktioner en afvikling af generalforsamlingen, vil denne blive afholdt på et senere tidspunkt.

Indkaldelse til generalforsamlingen og invitation til ekskursionen udsendes ultimo maj 2021.

Dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Beretning fra bestyrelsen om foreningens virksomhed.
3. Aflæggelse af det reviderede regnskab.
4. Forslag der på lovlig måde er forlangt afgjort på generalforsamlingen.
5. Kontingent og honorarer.
6. Valg af medlemmer til bestyrelsen i henhold til bestemmelserne for dennes sammensætning.
7. Valg af revisor.
8. Eventuelt.

Efter generalforsamlingen

... er der frokost og ekskursion på Lindenberg Gods.
Forventet start ca. klokken 12.30.

Med venlig hilsen

DANSK SKOVFORENING

Peter Arnold Busck/ Jan Søndergaard

Brdr. Willemoes' skovmaskiner udleder nu færre partikler, kvælstofilter og kulilte i skoven. Diesellole er erstattet med GTL der er baseret på naturgas.

Fra diesel til GTL

GTL er et brændstof som er baseret på naturgas og kan erstatte diesellole. GTL giver mindre luftforurening, ingen lugtgener og større driftssikkerhed på maskinerne. GTL bruges i mange typer køretøjer og bliver nu indført hos skoventreprenøren Brdr. Willemoes i Midtjylland.

Brd. Willemoes Skovservice dropper nu al brug af traditionel diesel. I stedet vil virksomhedens skovningsmaskiner, lastvogne og varebiler nu køre på GTL-brændstof. Det er et flydende brændstof som er lavet på naturgas og kan erstatte diesellole. GTL står for Gas-To-Liquid.

- Vi er en virksomhed, der lever af og i naturen, og derfor er det naturligt, at vi bidrager til at passe på naturen, siger direktør i Brdr. Willemoes, Bjørn Willemoes. Når vi skifter fra diesel til GTL-brændstof har vi fået en nem mulighed for at begrænse partikeludledningen fra vores maskiner og køretøjer.

- Det er først og fremmest til gavn for vores medarbejdere i form af bedre luftkvalitet i arbejdsdagen. Men det er også positivt for miljøet, at vi udleder færre partikler, når vi arbejder rundt om i landskabet.

GTL leveres af energiselskabet DCC Energi, der også står bag Shell tankstationerne herhjemme. GTL er lavet på naturgas, og ikke råolie ligesom diesel. Derfor har det en renere forbrænding og er samtidig lettere bionedbrydeligt. Udledningen af skadelige partikler reduceres med helt op til 38%. I nogle tilfælde endnu mere for off road maskiner.

- Der findes endnu ikke eldrevne maskiner som kan erstatte de dieselmaskiner, vi anvender i skov-

En af de andre maskiner som også skal køre på GTL.

GTL (tv.) er klar og gennemsigtig, mens diesel (th.) er gullig.

Diesel (tv.) danner synlig røg ved forbrænding i modsætning til GTL (th.)

bruget. Men lige nu og her er GTL en mulighed for, at vi kan gøre noget i forhold til lokalmiljøet.

Ifølge Bjørn Willemoes er skiftet fra diesel til GTL foregået helt uproblematisk. Ud over, at lugten af diesel fra maskinerne er væk, er forskellen i hverdagen også, at det nye brændstof hverken oser eller lugter.

Bjørn Willemoes forventer en bedre udnyttelse af materiellet og en besparelse på indkøb af AdBlue, som bruges til behandling af NOx i udstødningen.

- Vi har hørt fra andre, der anvender GTL, at det bidrager til, at efterbehandlings-systemerne på maskinerne bliver holdt rene i længere tid. Så vi regner med, at overgangen til GTL kan reducere behovet for AdBlue og regenerering og dermed give en bedre driftsudnyttelse.

Brdr. Willemoes har i dag 17 maskiner til forskellige opgaver i skoven. Hertil kommer lastbiler til transport af materiel og varebiler til medarbejdere og vedligehold. Samtlige maskiner og køretøjer kører nu på GTL-brændstof. Skovmaskinerne bruger en farvet off-road version, mens lastbiler og varevogne kører på almindelig GTL.

Brdr. Willemoes Skovservice er ejet af brødre Rolf Willemoes Jensen og Bjørn Willemoes Jensen og har i dag 15 ansatte. Virksomheden ligger i Ikast og har i 16 år arbejdet med grenknusning, rodfræsning, stubfræsning, tynding, udkørsel, fældebunkelægning, flishugning, plantning og manuel skovning.

Shell GTL Fuel

Shell GTL Fuel forhandles af DCCenergi og omtales på deres hjemmeside:

Der findes to typer Shell GTL:

- Shell GTL Fuel Bio: Til vejtransport og lignende, hvor der er lovkrav om iblanding af biokomponent. Kan få et gulligt skær fra biokomponenten.
- Shell GTL Fuel Offroad: Til brug hvor der ikke er lovkrav om iblanding af biokomponent. Indeholder aldrig FAME (Fatty Acid Methyl Esters) og er stort set farveløs.

Egenskaber

Er praktisk taget aromat- og svovlfri med meget højt cetantal. Det giver renere forbrænding.

Mindre udslip af skadelige stoffer (partikler, NOx, kulbrinter og kulilte) som følge af renere forbrænding.

- Lugter og oses næsten ikke.
- Kan bruges i alle blandingsforhold med diesel.
- Er støjreducerende op til 4 dB(A).
- Har gode egenskaber ved koldstart.
- Er biologisk nedbrydelig efter OECD-test 301 F og 307.

Faremærkning

Både Shell GTL Fuel og diesel har denne faremærkning: "Kan være livsfarlig i dråbeform i luftveje".

Diesellole har derudover 7 andre faremærkninger som GTL ikke har. Diesel er bl.a. mistænkt for at fremkalde kræft, forårsage hudirritation, er farlig ved indånding, kan skade organer og er giftig for vandlevende organismer.

Bruges som almindelig diesel

Shell GTL Fuel er fuldt blandbar med diesel. Man kan tanke diesel den ene gang og GTL den næste. Anvendes direkte i eksisterende dieselmotorer - ingen investering i partikelfilter, motorjustering eller nyindkøb. Fungerer i alle blandingsforhold fra 0 til 100 %.

GTL anvendes i mange forskellige maskiner. På hjemmesiden er således nævnt servicebiler i Københavns Lufthavn og Middelfart kommune, tog hos Nordjyske jernbaner, entreprenørmaskiner hos Colas og J. Jensen, turbåde fra Stromma i København og færger til Endelave og Orø.

GTL har været brugt i mange år i udlandet og blev indført i Danmark i 2016. 🌿

Kilder:

Pressemeddelelse fra Brdr Willemoes 20.4.21

www.dccenergi.dk

www.brdr-willemoes.dk

Foto 1. Rødegen vokser i ungdommen betydeligt hurtigere end stilkegen. Denne bevoksning er en blanding af rødegen og stilkegen – de tykke stammer er rødegen.

Rødegens vækst i Danmark

AF JOHAN KRISTIAN PEDERSEN

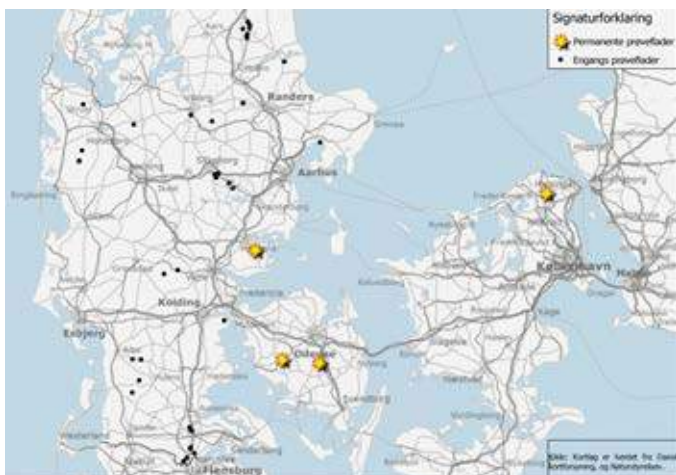
Rødegens vækst i Danmark er undersøgt ved analyse af fire permanente prøveflader fra IGN og 43 opmålte bevoksninger. Rødegen vokser på mange lokaliteter bedre end de hjemmehørende egearter. Vækst og diameterudvikling muliggør en omdriftsalder under 100 år. Rødegen kan være et interessant alternativ til de hjemmehørende løvtræarter på visse lokaliteter.

Rødegen (*Quercus rubra*) er hjemmehørende i det østlige Nordamerika hvor arten er en af de vigtigste løvtræarter. Der hugges omkring 31 mio. m³ rødegen om året (American Hardwood Export Council, u.a.).

Rødegen blev introduceret til Europa i 1691. Den første danske kultur blev anlagt i 1882-1884 i Bjerre skov ved Boller (omtales neden for som

prøveflade CP). Herefter steg tilplantningen gradvist for at kulminere i 1940-1960 hvor størstedelen af de eksisterende danske bevoksninger er anlagt.

Rødegen har ret stor betydning som hårdtræart internationalt. Der er et stigende areal i andre dele af Europa, nu omkring 350.000 ha (Valeriu-Norocel et al., 2018). Alligevel er rødegen aldrig blevet plantet i stort omfang i Danmark.

Figur I. Placeringen af de fire permanente prøveflader fra Københavns Universitet (stjerner) og de 43 bevoksninger der er opmålt i forbindelse med projektet.

Røddegens fysiske egenskaber minder meget om stilkegens. Veddet anvendes til møbler og finér, men røddeg kan ikke som stilkeg anvendes til udendørs brug.

Prøvefladerne

Denne artikel vil kort fremlægge resultaterne af en undersøgelse af røddegens vækst i Danmark. I første række er anvendt målinger af de fire permanente prøveflader, der løbende har været målt af Københavns Universitet (KU).

Prøveflade CP blev etableret i 1882-1884 i Bjerre skov. Den måles fortsat, og den seneste måling er fra 2020 ved en alder på 139 år.

Prøveflade QV blev etableret i 1921 på Fyn. Den var oprindeligt et tyndingsforsøg, som sluttede i 1945, hvorefter kun litra C fortsat er blevet målt. Målingerne for prøveflade QV stopper i 1999 ved en alder på 79 år.

Prøveflade QU blev etableret i 1923 på Fyn. Den bliver fortsat målt, og seneste måling er fra 2015 ved en alder på 92 år.

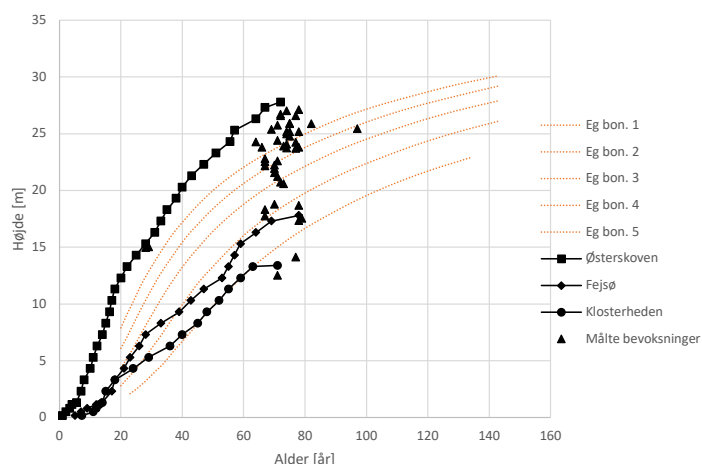
Prøveflade QT blev etableret i 1913 i Gribskov på Sjælland. Den måles fortsat, og seneste måling er fra 2014 ved en alder på 101 år.

Alle fire prøveflader er placeret på østdanske, næringsrige jorde. Derfor har der i forbindelse med opgaven været behov for at undersøge bevoksninger på vestdanske og mindre næringsrige lokaliteter. Der er udlagt og opmålt engangsprøveflader i 43 bevoksninger i Jylland med henblik på at få et indtryk af røddegens vækst i Jylland. Se figur I.

Højdevækst

Der er målt den løbende højdeudvikling for tre udvalgte bevoksninger som er sammenlignet med engangsprøvefladerne og tilvækstoversigten for stilkeg (figur II).

Det fremgår at størstedelen af de røddegbevoksninger der er blevet målt i forbindelse med projektet, har en højdetilvækst der er bedre end eller lig med stilkeg.

Figur II. Højdeudviklingen for tre prøveflader, hvor der er målt et enkelttræ (sorte linjer) sammenlignet med højden af de opmålte bevoksninger (sorte trekanter). Til sammenligning ses højdeudviklingen for bonitet 1-5 for stilkeg baseret på udtræk fra Vidar (orange prikket linje). Bonitet 1 er den øverste linje.

Størstedelen af de målte bevoksninger er plantet i perioden fra 1940-60. Det er selvsagt svært at konkludere noget om tilvæksten efter alder 80 år, men det ses at op til 80 år er der stor variation i højdetilvækst.

I forbindelse med projektet er der opstillet en tilvækstoversigt med fire boniteter, og den er sammenlignet med den tilsvarende for stilkeg. Se figur III.

Det fremgår at røddegens højdevækst i starten er hurtigere end stilkeg. Røddegens vækst aftager og går næsten i stå ved en alder mellem 60 og 80 år hvor stilkeg fortsat vokser i højden. Højdeudviklingen for bonitet 3 og 4 af røddeg er mere usikker end bonitet 1 og 2.

Tilvækst

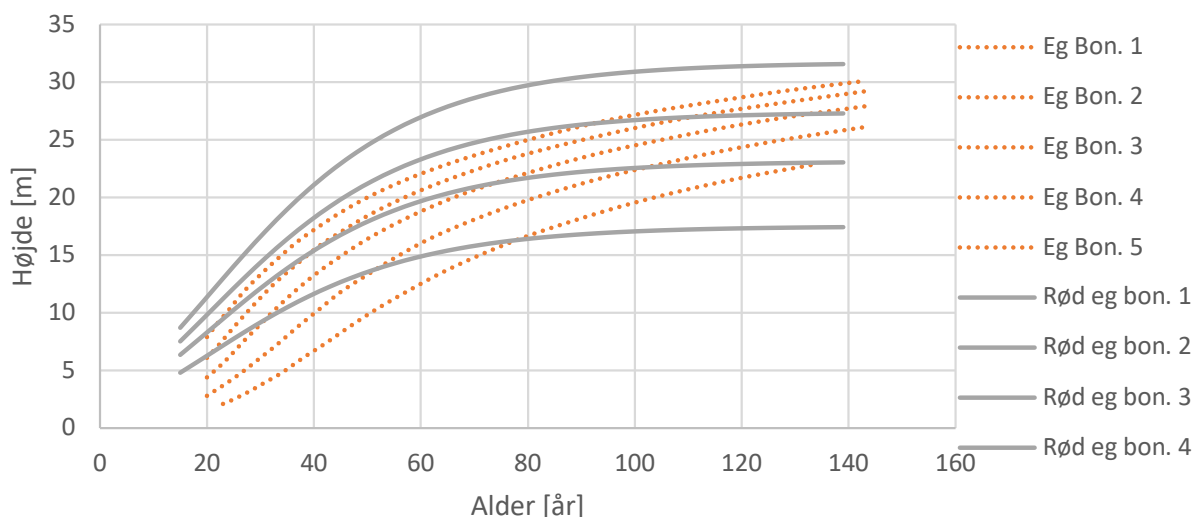
Figur IV viser total volumenproduktion for røddeg og stilkeg i forhold til højdeudviklingen. Det ses, at røddegens totale volumenproduktion i forhold til højde er stort set den samme som stilkeg. Dette antyder at tilvækstmodeller for stilkeg i mangel af bedre kan anvendes på røddeg.

Diameter og grundflade

Diameterudvikling er ligesom for stilkeg meget afhængig af en stærk hugstbehandling i de unge år. Hvis en tilfredsstillende diameter i røddeg skal opnås inden for 100 år er tidlig og stærk tynding nødvendig.

Dette vil dog resultere i tab af tilvækst som det ofte er tilfældet ved hård tynding, men værditilvæksten vil formentligt opveje for dette tab i tilvækst.

Grundfladeudviklingen hænger nøje sammen med hugststyrken, Hvis man ønsker en kraftig diameterilvækst vil grundfladen pr. ha. blive lav i bevoksningens yngre år. Herefter vil den stige når hugststyrken aftager efterhånden som bevoksningen bliver ældre.

Figur III. Højdeudviklingen for de fem boniteter af stilkeg (orange prikkede linjer) sammenlignet med højdeudviklingen for tilvækstoversigterne der er udviklet i forbindelse med opgaven (grå linjer). Bonitet 1 er den øverste linje.

Afslutning

Tilvækstoversigterne er kun baseret på fire permanente prøveflader, og derfor har den begrænset udsagnskraft. Det skal understreges at materialet er mest pålideligt inden for alder 20-100 år, da det reelt kun er prøveflade CP der har en alder et stykke over 100 år.

Derfor er den viste tynding meget påvirket af prøveflade CP i ældre alder, hvilket resulterer i for høj hugststyrke. Men hvis omdriftsalder for rødeg i de fleste tilfælde holdes inden for 100 år vil det svage datagrundlag for rødegens udvikling over 100 år ikke udgøre så stort et problem.

Modsat stilkeg foreligger der ikke undersøgelser af rødegens reaktion på forskellige hugststyrker. Imidlertid vil tilvækstmodeller for stilkeg i mangel af bedre kunne anvendes for rødeg i og med at totalvolumen produktion i forhold til højdeudviklingen er næsten ens for rødeg og stilkeg, jf. figur IV.

Det må dog formodes at der skal tages højde for at rødegs reaktion og diameterudvikling adskiller sig lidt fra stilkeg.

Tak

Jeg vil gerne takke Naturstyrelsen, Skovdyrkerne og Rye Nørskov gods for at stille bevoksninger til rådighed i forbindelse med opmåling. Jeg takker specielt Thorbjørn Nørgaard og Jens Peter Clausen for at gøre træer tilgængelige til at undersøge højdeudvikling i nogle bevoksninger.

Til sidst vil jeg takke IGN for at jeg har kunnet bruge data fra de permanente prøveflader i rødeg og Henrik Meilby for hjælp og vejledning.

Hvis der er interesse for specialet kan det udleveres ved henvendelse til Johan Kristian Pedersen (johanpedersen93@hotmail.com).

Foto 2. Højdevæksten i fire bevoksninger er opmålt ved udskeering af stammeskiver, her fra Fejsø.

Litteratur

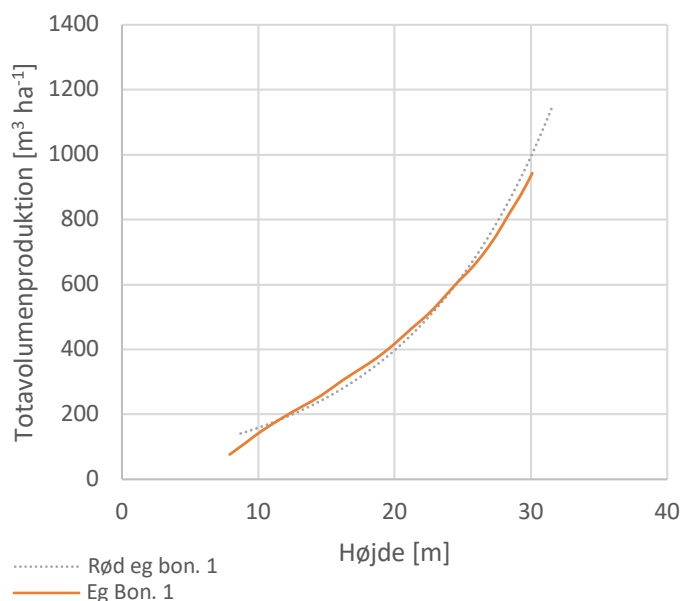
- American Hardwood Export Council. (u.å.). American Red Oak. Hentet d. 4. september 2020 fra <https://www.americanhardwood.org/index.php/en/eu?region=1>
- Lybye, S. (1942). Rødeg. Dansk Skovforenings Tidsskrift.
- Schober, R. (1995). Ertragstafeln wichtiger Baumarten, J.D. Sauerländer's Verlag, Frankfurt a. M.
- Skovsgaard, J.P., Vanclay, J.K. (2008). Forest site productivity: a review of the evolution of dendrometric concepts for even aged stands, Forestry Advance Access.
- Valeriu-Norocel, N., Vor, T., Mason, W.L., Bastien, J., Brus, R., Henin, J., Kupka, I., Lavny, V., La Porta, N., Mohren, F., Petkova, K., Redei, K., Stefancik, I., Wasik, R., Peric, S., Hernea, C. (2018). Ecology and management of northern red oak (*Quercus rubra* L. syn. *Q. borealis* F. Michx.) in Europe: a review.
- Vidar. (2009). Data on growth of oak derived from the growth modelling program Vidar Version 1.0. 20th July 2020, Udviklet af Københavns Universitet, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning.

Foto

2: Malin Jordan. 1 og 3: S. Fodgaard 🌿

Foto 3. Prøveflade på Valdemarskilde, fremvist ved Dansk Skovforenings ekskursion (Skoven 8/16). Alder 60 år, højde 26,9 m, diameter 43,9 cm, vedmasse 31,5 m³/ha, årlig løbende tilvækst 14,9 m³, akkumuleret produktion 601 m³/ha, gennemsnitlig årlig produktion 10,0 m³/ha.

Figur IV. Total volumenproduktion i forhold til grundfladevægtet højde for rødeg (grå prikket linje) sammenlignet med stilkeg baseret på udtræk fra Vidar (Vidar, 2009).

Tilvækstoversigter

Fra de fire permanente prøveflader blev der foretaget diametersektionering af de tyndede træer. Ved at analysere diametersektioneringerne fra stammer og grene for henholdsvis 375 træer og 364 træer har der været muligt at fremstille volumenfunktioner for stamme og total volumen, og derved kan der beregnes volumen af enkelttræer baseret på DBH og højde af træet.

Ud fra de målte diametre og højder fra de fire permanente prøveflader er der beregnet tyndingsvolumen og vedmasse før og efter tynding. Ud fra udviklingen af bevoksningsparametre er der konstrueret tilvækstoversigter for fire boniteter. Disse er sammenlignet med tilvækstforløb for fem boniteter af stilkeg baseret på udtræk fra Vidar.

Egearter

Der findes omkring 600 arter af eg som botanisk er inddelt i 6 undergrupper. Undergruppen *rødeg* omfatter over 80 arter, herunder *Quercus rubra*. Undergruppen *hvideg* omfatter over 100 arter, herunder *Quercus robur* (stilkeg) og *Quercus petraea* (vintereg).

Træhandlere arbejder med to hovedgrupper, Red Oak og White Oak. Amerikansk rødeg omfatter især *Quercus rubra* og *Quercus borealis*. Amerikansk hvideg er *Quercus alba*.

I Nordamerika findes to ege med navnet Red Oak: *Quercus rubra* (Northern red oak) og *Quercus falcata* (Southern red oak). Se en liste med de vigtigste arter på engelsk wikipedia.

Hedeselskabet 2020

Årets resultat er et plus på 16 mio. kr som er påvirket af et overskud fra ophørte aktiviteter. De fortsættende aktiviteter har givet et underskud. Aktiviteterne i året har været præget af vejrlig, mens Covid-19 har haft mindre effekt.

Hedeselskabet opnåede i 2020 en omsætning på 1.736 mio. kr. Det er 40 mio. kr. højere end i 2019, og eksklusive ophørte aktiviteter.

Årets resultat er et overskud på 16 mio. kr. Det er 29 mio. kr. lavere end i 2019, men svarer til det forventede. Dette resultat er inklusive ophørte aktiviteter som gav et overskud på 36 mio. kr.

Hvis man alene ser på de fortsættende aktiviteter, så var der i 2020 et underskud på 20 mio. kr. Det er under det forventede og betegnes som ikke tilfredsstillende.

De ophørte aktiviteter omfatter flere virksomheder som er frasolgt i perioden 2018-2020.

Orbicon blev solgt til canadiske WSP. I den forbindelse foretog Hedeselskabet i 2019 hensættelser til at imødegå risici for selskabets udvikling. Hensættelsen er siden justeret, og det har påvirket resultatet for 2020 positivt.

Desuden er der solgt aktiviteter inden for pleje og vedligeholdelse af grønne områder i Sverige, Xergi A/S som producerer biogasanlæg, og APX10 A/S som producerer software, der optimerer vandforsynings investeringer.

Årets resultat er negativt påvirket af vejret i årets første og sidste måneder, hvor usædvanligt lunt og fugtigt vejr medførte betydeligt mindre vintertjeneste og skovning, og lavere salg af især flis. COVID-19 har også påvirket resultatet negativt, omend i mindre omfang.

Udvikling og produktion af IoT-løsninger er afhændet. Desuden er der i flere forretningsområder og i fællesfunktioner sket organisatoriske tilpasninger. Organiseringen vil fremover understøtte målsætningen om at være én samlet virksomhed.

Forretningsområderne

Hedeselskabets forretning består af fem forretningsområder: Skov, Grøn Service, Landskab & Anlæg, Cirkulær Bioøkonomi og Grønne Investeringer.

Nettoomsætningen i de enkelte aktiviteter er i mio. kr:

Mio. kr	2020	2019
Skov	914	889
Landskab & Anlæg	317	294
Grøn Service	282	333
Cirkulær Bioøkonomi	187	152
Grønne investeringer	37	27

Salget af flis var mindre end forventet som følge af en meget mild vinter.

Der foretages flere skovrejsninger for at beskytte grundvand og fremme biodiversitet.

83% af den samlede omsætning kommer fra Danmark, 12% fra Skandinavien og Vesteuropa, og 5% fra øvrige områder.

Skov

Forretningsområdet Skov forvalter skov og beskæftiger sig med alle dele af skovdyrkning fra frø til afsætning af råtræ.

Der var i 2020 god aktivitet både i Danmark og Baltikum, og det forventes, at den positive udvikling vil fortsætte. Der har været høj omsætning i frøhandel, hvor Hedeselskabet er blandt de førende aktører i Nordeuropa.

Der var i 2020 god afsætning på tømmer. Overudbud som følge af bille- og tørkeangreb i Tyskland medførte prispress på effekter af lavere kvalitet til blandt andet emballagetræ.

Der arbejdes med udvikling af software som gør det muligt at foretage digital fotomåling af råtræstakke i skoven med dokumentation af volumen og position (LogstackPro).

Landskab & Anlæg

Landskab & Anlæg arbejder med naturpleje og naturgenopretning samt projekter omkring klimaforandringer.

Der har i 2020 været høj aktivitet, bl.a. med vandløbsvedligeholdelse og kystsikring. Anlægsforretningen i det østdanske blev nedskaleret som følge af et ændret fokus på opgavetyper, og goodwill er nedskrevet med 12 mio. kr. I 2020 blev anlagt Europas største og mest avancerede elefantanlæg i Knuthenborg Safaripark.

Grøn Service

Grøn Service vedligeholder grønne udearealer ved klipning, beskæring, ukrudtsbekæmpelse mv.

Der har i 2020 været god aktivitet, men på grund af prispres er omsætningen faldet. Vinter-tjenesten var præget af lav aktivitet som følge af en lun og fugtig vinter. Biler, maskiner og værktøjer ventes gradvist at overgå til bæredygtige brændstoffer.

Cirkulær Bioøkonomi

Hedeselskabet står for gasproduktion på to lossepladser i Polen. De eksisterende støtteordninger udløb i 2020, og det har påvirket resultatet negativt. Det polske datterselskab Enricom Sp. z o.o. har for første gang siden 2012 realiseret et nulresultat mod tidligere underskud. Der er købt nye gasmotorer, og i 2021 ventes et forbedret resultat.

Blå Biomasse A/S står for produktion af muslinger i Limfjorden. Muslingerne afsættes især til restauranter i Holland og Frankrig, men de var nedlukket i det meste af sæsonen fra marts til juni pga. covid-19.

I 2021 forventes en produktion på 7.000 tons muslinger, og dermed fjernes ca. 100 tons kvælstof og ca. 8 tons fosfor fra Limfjorden.

Grønne investeringer

Via blandt andet egne grønne investeringer, eget skovejerskab, etablering af klimaskov gennem partnerskaber og kulstoflagring i landbrugsjord bidrager Hedeselskabet til at øge biodiversiteten og fremme den grønne omstilling.

Værdien af de danske skove steg i 2020, og skovens kapitalværdi blev opskrevet. Hugsten var 75% af tilvæksten. Priserne på råtræ var fornuftige på trods af et generelt presset marked. Jagtlejen i skovene lå på et stabilt niveau.

Råtræpriser i Baltikum var lavere end foregående år, men investering fra 2019 i 2.400 hektar skov i Litauen har i 2020 bidraget positivt.

Der er købt 34 ha landbrugsjord ved Holstebro til skovrejsning i samarbejde med Coop. Det er et led i initiativet med folkeskove under konceptet "Klimaskov – for fællesskabet". I de kommende år forventes anlæg af flere klimaskove som kan lagre CO₂ og fremme biodiversiteten.

For 2021 ventes et overskud på omkring 20 mio. kr.

Mio.kr	2020	2019	2018	2017	2016
Nettoomsætning	1.736	1.696	1.744	2.167	2.212
Primær drift	-23	-11	16	16	34
Årets resultat					
- fortsættende aktiviteter	-20	-18	30	-2	11
- ophørte aktiviteter	36	63	-6	0	0
- årets resultat i alt	16	46	25	-2	11

Mio.kr	2020	2019	2018	2017	2016
Aktiver ialt	1.653	1.553	1.534	1.579	1.779
Egenkapital	983	973	934	918	901
Soliditetsgrad	60	63	61	58	51
Afkastningsgrad forts. aktiviteter	-0,3	-0,3	1,4	1,8	2,7
Antal ansatte	1.036	1.448	1.421	1.452	1.426

Etablering af Brylle Vandskov i samarbejde med VandCenter Syd blev afsluttet i 2020, og skoven er nu 130 ha. I 2020 indgik Hedeselskabet aftale med Vandcenter Syd og Assens Kommune om en skovrejsning for at beskytte grundvandet.

Forventninger

Som et led i 2025-strategien vil Hedeselskabet og forretningsenhederne DDH Forest, Enricom, Blå Biomasse og HedeDanmark samt de underliggende brands fremover i højere grad agere som én virksomhed.

Det giver mulighed for at få kendskab på tværs til de eksisterende kompetencer i virksomheden. Organisatoriske sammenlægninger og tilpasninger ventes at reducere omkostninger bl.a. gennem fælles processer, indkøb, maskin- og ressourceudnyttelse mv. Dette forventes at få positiv indflydelse på resultatet for 2021.

Hedeselskabets forventninger er fortsat påvirket negativt af COVID-19 og de indførte restriktioner. Såfremt forløbet ikke bliver længerevarende og der ikke indføres yderligere restriktioner påvirkes økonomien ikke væsentligt. For 2021 forventes et overskud før skat i niveauet 20 mio. kr. 🌱

Kilde

Årsrapport for Hedeselskabet 2020. 47 sider.

Skovlandbrug i Danmark

– en måde at opnå et forbedret landbrug?

Fig. 1. I skovlandbrug er der fokus på produktion samt de økosystemtjenester, der kan opnås ved at integrere træer og buske i landbrugsdriften.

AF RASMUS HALFDAN JØRGENSEN ¹⁾, LARS VESTERDAL ²⁾, ANDERS TÆRØ ²⁾,
JETTE BRED AHL JACOBSEN ³⁾, HENRIK MEILBY ³⁾

En kombination af landbrug og skovbrug kan give mange fordele, bl.a. lægiving, lavere udvaskning, dyrkning af nye landbrugsafgrøder eller bedre dyrevelfærd. Skovlandbrug er især interessant for økologiske landmænd. Mulighederne under danske forhold skal nu undersøges.

Modificerede udgaver af traditionelle dyrkningsformer under fællesbetegnelsen "skovlandbrug" (eng: agroforestry) vinder indpas hos økologiske landmænd.

Økologiske landmænd har traditionelt set sig som foregangsmænd i forhold til at opnå større bæredygtighed i produktionen. Men selvom de scorer højt på mange parametre omkring bæredygtighed, så udfordres selvforståelsen af klimabelastningen pr. produceret enhed, der ikke altid falder ud til økologernes fordel.

I håb om at løse dette problem samt levere andre økosystemtjenester ønsker flere landmænd at integrere træer i produktionen. For nuværende er der 33 registrerede skovlandbrug i Danmark med vidt forskellige driftsformål.

Økologisk Landsforening melder, at et stort antal af deres medlemmer ønsker at omlægge hele eller dele af deres produktion til skovlandbrug.

Hvad er skovlandbrug?

Skovlandbrug kan defineres som:

"Intensiv arealforvaltning som optimerer fordele (fysiske, biologiske, økonomiske og sociale) fra biofysisk samspil skabt gennem en bevidst kombination af træer og buske med markafgrøder og/eller dyrehold" (1).

Mange traditionelle dyrkningsystemer, herunder græsningssskove, løveng, frugthaver og stævningssskove m.fl. dækkes af definitionen. Mange associerer sådanne begreber med lavproduktive præ-industrielle systemer anlagt uden fokus på

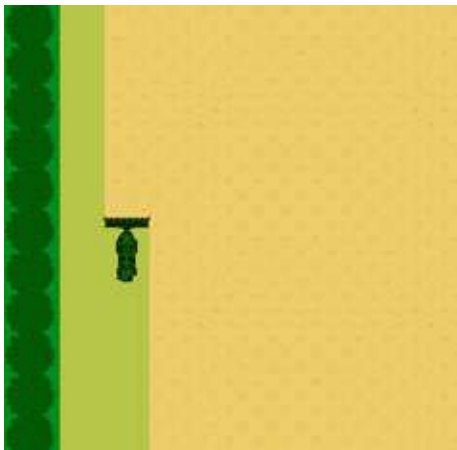

Fig. 2. Læhegn til forbedring af mikroklima kan indeholde flere forskellige økologiske og evt. produktionsmæssige funktioner.

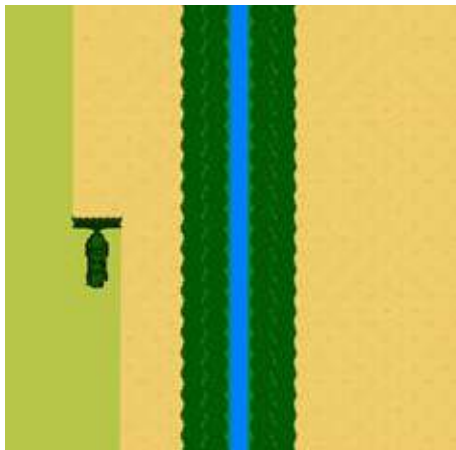

Fig. 3. Bufferzoner omkring vandløb og søer optimeres vha. træer og/eller buske til at reducere negative effekter af landbruget på vandmiljøet samt evt. produktion.

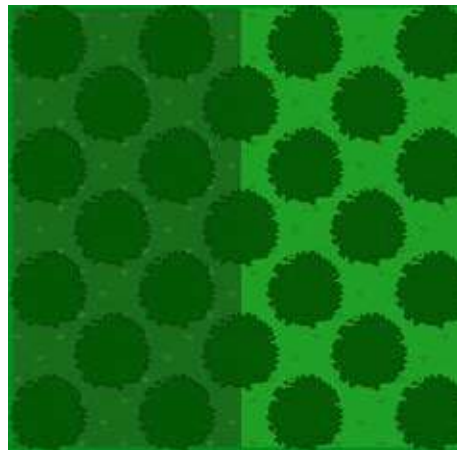

Fig. 4. Skovbundslandbrug: Dyrehold, svampe- eller planteproduktion i skovbunden.

dagens arbejdsomkostninger, mekaniseringsmuligheder og agronomiske landvindinger.

Andre tænker måske på "agroforestry" som en løsning til ulande med lave arbejds lønninger, behov for risikospredning og problemer med f.eks. erosion. Men moderne skovlandbrug kan være højproduktive, effektive dyrkningssystemer, der kan indeholde traditionelle driftsformer eller nyere former der muliggør mekaniseret drift.

Der er fokus på produktion og de økosystemtjenester, der kan opnås ved at integrere træer og buske til forbedring af landbrugets bæredygtighed og økonomi (Fig. 1).

Moderne skovlandbrug kan indeholde et eller flere af følgende elementer/systemer:

Læhegn

Elementer af skovlandbrug som vi har stor erfaring med i Danmark. Der har været lange perioder med læhegnplantninger, som hjalp os til at opnå et produktivt landbrug på lokaliteter med udfordrende vindklima og jordbund. (Fig 2).

Bufferzoner

Elementer af skovlandbrug hvor bufferzoner omkring vandløb og søer vha. træer optimeres til at reducere negative effekter af landbruget på vandmiljøet. Samtidig opnås en produktion på arealer der ofte vil være næringsrige, men for fugtige til rentabel, klassisk landbrugsproduktion (Fig. 3.).

I Danmark levner naturbeskyttelsen begrænsede muligheder for at optimere sådanne arealer.

Skovbundslandbrug

(Eng: forest farming)

Involverer dyrehold, svampe- eller planteproduktion i skovbunden (Fig. 4). Dyrkning af mos eller ramsløg er eksempler på sådanne systemer fra Danmark.

Skovhave

(Eng: Forest garden / food forest)

En kompleks form af skovlandbrug egnet til små arealer (F.eks. 100 m² og op til 1-2 ha). Skovhaven

rummer en stor mangfoldighed af arter i et fleretageret dyrkningssystem. Vægten ligger på økologisk resiliens (evnen til at modstå ydre påvirkninger) og muligheden for at høste et stort output med et lille energi-input (Fig. 5).

Alle elementer i skovhaven er i princippet til høst eller har sekundære funktioner som f.eks. næringsstofforsyning eller sikring af populationer af bestøvere mv. Skovhaver er normalt anlagt til manuel høst, så brug af maskiner er vanskelig. Systemet egner sig ikke til produktion af afgrøder i normal, kommerciel skala.

Allé dyrkning

(Eng: Alley cropping)

Muligheden for at kombinere nogle af produkterne og de økologiske fordele fra skovhaven med ønsket om brug af maskinelle metoder og evt. dyrkning af almindelige landbrugsafgrøder mellem træer. Markafgrøder dyrkes mellem parallelle bæltter af læhegnslignende plantninger der kan indeholde produktionsfunktioner og/eller sekundære funktioner (Fig. 6a/b).

Allé dyrkning systemer er endnu ikke særlig udbredt i Danmark. Et mekaniseret landbrug samt landbrugsstøtten sætter sine begrænsninger. Men ved omhyggelig planlægning i forhold til dagens tilskudsregler samt bedriftens maskinpark, er allé dyrkning blandt de skovlandbrugssystemer der har størst potentiale i Danmark.

Skovgræsning

En form af skovlandbrug som stort set har været udryddet i Danmark siden slutningen af 1700-tallet. Det er muligt at kombinere nogle af produkterne og de økologiske fordele fra skovhaven med dyrehold (Fig. 7). Træer i moderne landbrug kan desuden have positive effekter på mikroklima, dyrevelfærd eller N-udvaskning og kan bidrage med foderproduktion.

De senere års interesse for udlæg af store områder til "urørt skov" med indførsel af græssere, kan ses som en form for skovlandbrug med et ensidigt fokus på bevaring af rødlistede arter.

Fig. 5. Skovhave. Dyrkning med stor mangfoldighed af arter i et fleretageret dyrkningssystem på små arealer.

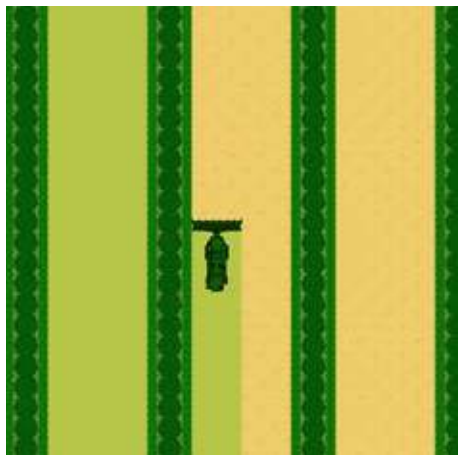

Fig. 6a (herover) og 6b (herunder). Allé dyrkning: Dyrkning af markafgrøder mellem bæltter af læhegnslignende plantninger med træer og/eller buske.

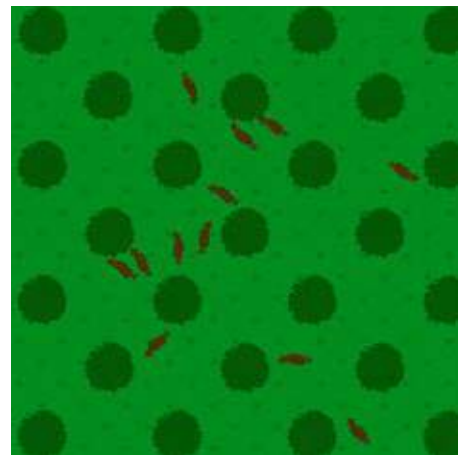

Fig. 7. Skovgræsning: Træer kombineret med dyrehold.

Effekter af skovlandbrug

International forskning viser, at man ved at inkludere træer i landbruget kan opnå større artsdiversitet, forbedret jordfrugtbarhed og dyrevelfærd samt reduceret klimaaftryk og N-udvaskning. Desuden kan der opnås større økologisk og økonomisk resiliens i en fremtid med stadig flere ekstreme vejrhændelser.

Men effekterne af skovlandbrug er i sagens natur stærkt afhængige af, hvordan systemet tilpasses landbrugsdriften og de naturgivne forhold på en ejendom.

Undersøgelse af effekterne

For at undersøge de økologiske, økonomiske og dyrevelfærdsmæssige effekter under danske forhold, har Økologisk Landsforening i samarbejde med bl.a. Center for Frilandsdyr, Skovdyrkerne og Københavns Universitet søgt og fået en bevilling fra Landbrugsstyrelsens GUDP program (Grønt udviklings- og demonstrationsprogram).

Projektet ROBUST (2) omfatter etablering af nye skovlandbrug på fire danske, økologiske landbrug (to mælkeproducenter og to planteavlere). Der laves baselinemålinger for nyetablerede skovgræsnings- og allé dyrkningssystemer, mens effekterne af skovlandbrug studeres langs allerede etablerede læhegn.

For de fire landmænd som deltager i projektet, er det især følgende økosystemtjenester der ønskes forbedret:

- Kulstofbinding
- Artsdiversitet
- Dyrevelfærd
- Populationer af bestøvere
- Mikroklima

Desuden har landmændene som mål at bryde de store træfattige marklandskaber og måske gøre gården særligt attraktiv for overtagelse af yngre, landmænd.

Økonomien i skovlandbrug

De økonomiske aspekter af skovlandbrug skal ikke negligeres. Der findes afgrøder og dyr som kvitterer for f.eks. forbedret mikroklima eller forbedrede forhold for bestøvere. Markedsanalyser viser desuden gode muligheder for at opnå merpriser på produkter med en forbedret bæredygtighedsprofil.

Studier af udenlandske skovlandbrug viser at det er muligt at opnå et større samlet udbytte fra arealer med integreret drift sammenlignet med eksempler hvor de samme produktioner finder sted på separate arealer. Det er ultimativt denne mergevinst som skovlandbrugerne jagter.

Det er håbet, at ROBUST-projektet kan bidrage til at dokumentere, om mergevinsten er til stede under danske forhold og i hvilket omfang.

Litteratur:

1. Gold, MA. og Garret, HE. (2009). Agroforestry nomenclature, concepts and practices I: Garret, HE (ed.): An Integrated Science and Practice. American Society of Agronomy, Madison Wisconsin
2. <https://mst.dk/erhverv/groen-virksomhed/groent-udviklings-og-demonstrationsprogram-gudp/gudp-projekter/2020-projekter/robust/>

Figur 1: Økologisk Landsforening, fra England. Fig. 2-7: Peter Nedergaard Jensen.

Forfatterne

- 1) Københavns Universitet (KU), Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning (IGN) – Skovskolen
- 2) KU, IGN, Sektion for Skov- Natur og Biomasse (SNB).
- 3) KU, Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO) - Sektion for Miljø og Naturressourcer (MN). 🌿

Svinkløv Badehotel er genopført i træ, men på et fundament og kælder i beton.

Det gamle, romantiske badehotel er genskabt.

Betonpris til træhotel – måske Nomineret til Bæredygtig Beton Prisen

Dansk Beton uddeler senere i år Bæredygtig Beton Prisen. Den skal gå til et byggeri der ”bedst udnytter betonens egenskaber til at skabe et unikt bæredygtigt byggeri.” Det ene af de tre nominerede byggerier er Svinkløv Badehotel hvor alt over jorden er bygget af træ.

Juryen begrundet prisen med bl.a.:

Hotellet brændte i 2016 og blev genopført i 2019 med stor respekt for den fine gamle bygning. Det fremstår som en træbygning, men det er en hybridløsning, hvor beton indgår de steder, der særligt er brug for betonens egenskaber.

Med Svinkløvs historie har der også været en ambition om at etablere den bedste brandsikring. En del af de centrale værdier er nærheden til den uberørte natur, og derfor er lyddæmpning også afgørende.

Fundamentet er naturligvis i beton, og det samme gælder kælderens som er omfattende og i husets fulde udstrækning. Den er indrettet med moderne faciliteter, der medfører maskinstøj med mere. Kælderen er konstrueret som et ”lukket betonhus”, der dermed er yderst brandsikkert.

Mellem kælderens og resten af hotellet er placeret et betondæk af typen SL-dæk som er et patenteret dæksystem med en kombination af stærk, forspændt beton og letbeton. Det giver et stærkt og let element, som kan håndtere tungere belastninger og større spænd end traditionelle dækelementer.

SL-dækket er et mere brandsikkert betonelement end normalt. Sammensætningen i betonen bevirker, at den ikke bliver så varm som i traditionelle betonelementer, og undersiden af letbeton beskytter armeringen og den belastningsbærende beton under brand. Dette gør SL-Dækket i stand til at modstå 4 timers standardbrand uden brug af brandisolering.

SL-dækket er meget lydisolerende, fordi kombinationen af stærk beton og letbeton bevirker, at lyden skal arbejde mere for at komme fra det ene materiale til dette andet. Letbetonen medfører desuden en lavere vægt og materialeforbrug sammenlignet med en traditionel løsning.

I kraft af den store, brandadskillende og lyddæmpende kælder – i beton – er det muligt at fastholde den oprindelige stemning fra badehotellet i det genopførte træhus ovenpå.

Der er to andre nominerede til Bæredygtig Beton Prisen: Orientkaj Station i Nordhavnen i København roses for et slankt og materialebesparende design. Enghave Klimapark på Vesterbro er et rekreativt område, men skal også opsamle regnvand fra kvarteret og fra Carlsbergbyen ovenfor, både i det daglige og ved skybrud.

Både-og

Nomineringen af Svinkløv Badehotel er et godt eksempel på at valget af byggematerialer ikke er et enten-eller, men et både-og.

Beton har gode egenskaber, især i fundamentet ved jordkontakt og ved brandsikring. Mens træ har gode egenskaber over jordplan, bl.a. i form af lav vægt, det er let at bearbejde og giver et godt indeklima. 🌿

Kilder

www.danskbeton.dk

www.abeo.dk

Foto: Torben Eskerod

JJ Skovservice

v/Jens Johansen

Vadet 2 . DK 4660 St. Heddinge . tlf. +45 56 50 32 02
fax +45 56 50 32 03 . mobil +45 20 45 82 02

Alle skoventreprenøropgaver udføres

Besøg os på www.jjskovservice.dk

9 ud af 10 siger de vil fortsætte med at færdes i naturen når samfundet genåbner.

Halvdelen er mere i naturen Gallup-undersøgelse om virkning af corona

Corona-krisen med alle dens begrænsninger har fået os mere ud i naturen. 40 % af danskerne siger at de har brugt naturen markant mere eller lidt mere det seneste år. Det viser en spørgeundersøgelse foretaget af Kantar Gallup for Friluftsrådet.

45% af kvinderne har brugt naturen mere end før mod 34% af mændene. Blandt de yngre under 35 år har 46% brugt naturen mere, mens det kun er 36% af de ældre over 60 år.

Det er især region Nordjylland og Hovedstaden der har fået flere naturgæster. Der er også politik i emnet, for stemmer man rød blok har 44% brugt naturen mere mod 36% af blå bloks tilhængere.

De fleste har været vidt omkring. 37% har besøgt 1-2 naturområder, 46% har besøgt 3-5 områder, og 14% har besøgt 6 eller flere områder.

38% har brugt coronaen til at besøge et eller flere naturområder de ikke har besøgt før. Det er især de unge under 35 år der har været nysgerrige (51% har besøgt nye områder), mens kun 27% af de ældre over 60 har opsøgt nye steder. Kvinder har været mere opsøgende end mænd, og tilhængere af rød blok er mere ivrige end blå blok.

52% af alle adspurgte har brugt naturen som socialt mødested i løbet af de seneste tre måneder. For de unge under 35 år er det 68% der har mødtes i naturen, mens det gælder kun 43% af de ældre over 60 år. Rød blok bruger oftere naturen som mødested end blå blok, Det er især i region Hovedstaden og Midtjylland naturen er brugt som mødested.

Gåture er en de mest populære aktiviteter. 45 % har været på flere gåture end før krisen. Og mere end 20% har mindst 5 gange om ugen været ude at gå en halv time eller mere.

De unge under 35 år er den mindst flittige gruppe; kun 12% har været afsted mere end fem gange om ugen mod 28% af de ældre over 60.

Når samfundet genåbner siger 86% af de adspurgte, at de vil fortsætte med at bruge naturen mere end før. Der er meget små forskelle hvad angår alder, køn osv.

Der er mange formål med at opholde sig i naturen. Der blev spurgt om hvordan man vil bruge naturen fremadrettet, og der var mulighed for flere svar.

59% ønsker afstressning/afslapning, 59% vil dyrke motion, 57% ønsker nye naturoplevelser, 28% bruger naturen som socialt mødested, 27% svarer ferie- og weekendophold, 16% kulturoplevelser, og 14% arrangementer som koncerter, svampejagt eller sportsbegivenheder.

Direktør Winni Grosbøll, Friluftsrådet, er glad for resultaterne af målingen:

- Med så mange flere mennesker i naturen er det vigtigere end nogensinde at sørge for gode rammer for friluftslivet. Det arbejder vi på i Friluftsrådet blandt andet ved at have fokus på adgang til naturen i form af flere rekreative stier og færre barrierer.

Kommentar

Der er en statistisk usikkerhed når man kun indsamler tal fra en lille del af befolkningen. I undersøgelsen er bragt en tabel som viser at forskellene mellem svar fra forskellige grupper skal være mindst 2-6% for at være sikre.

Men også andre forhold gør at nogle af resultaterne må tages med et vist forbehold.

De fleste ved at det er godt at bevæge sig mere. Så svarpersonerne kan være tilbøjelige til at give et lidt for positivt billede af sig selv når de bliver spurgt om deres motionsvaner.

En ting er at mange er blevet mere bevidst om fordelene ved at færdes i naturen. Men når samfundet en dag er helt åbnet, fristes man måske til at falde tilbage i de gamle, lidt ufornuftige vaner. Det er svært at give sikre svar på hvad man vil gøre fremover.

sf

Kilde

Undersøgelsen er baseret på svar fra 1.189 repræsentativt udvalgte danskere over 18 år. Svarene er indsamlet ved webinterview i perioden 15.3-22.3 2021, og materialet er vejret efter køn, alder, region, uddannelse og partivalg. Pressemeldelse fra Friluftsrådet 29.3.21. Samme sted er link til detaljerede resultater.

Foto: Adam Grønne.

Agromek i 2022

Danmarks største landbrugsmesse, Agromek, finder sted næste gang 29. november-2. december 2022 i MCH Messecenter Herning.

Seneste udgave af Agromek fandt sted i november 2018, hvor messen havde 540 udstillere og blev besøgt af 40.214 besøgende fra 51 lande. Der var planlagt en messe januar 2021 som blev udskudt på grund af corona, og nu er der altså valgt et tidspunkt i slutningen af 2022. Læs mere på www.agromek.dk.

Bøger sælges

1. **Anweisung zum Waldbau.** Heinrich Cotta. 7.udgv. 1849. Lærredstryg. 448 sider. 100 kr
2. **Træ og andre Skovprodukter.** A. Oppermann. 1911-1916, Heftet uden omslag, meget løs. 468 s 100 kr
3. **Lærebog for Skovfogedelever.** Biilmann, Fabricius og Lassen. 2.udgv..1930. Halvlæder. 442 s..... 550 kr
4. **Lærebog for Skovfogedelever.** Smith, Sabroe og Neergaard. 4.udgv. 1950. Hellærred. 593 s..... 700 kr
5. **Drift af små skove og plantager.** E. Holmsgaard. 1981. Karton. 160 sider..... 100 kr
6. **Dansk Forstzologi.** J.E.V. Boas. 1.udgv. 1896-98. Læderryg. 441 sider..... 100 kr
7. **Diagnostisk Vedanatomi (for NV.Europa).** O.G.Petersen. 1901. Kunstlæder. 93 sider..... 75 kr
8. **Frøplanterne (Spermatofyter).** Eug. Warming. 1933. 591 figurer. Læderryg. 467 sider. 100 kr
9. **Nytteplanter.** Gram, Jensen og Mentz. 1937. Halvlæder. 503 sider..... 100 kr
10. **Konjunkturer og afgifter.** (C.D. Reventlows betænkning af 11. feb. 1788 om hoveriet.
Thorikild Kjærgaard. 1980. Hellærred u.omslag. 287 sider 75 kr
11. **Herremand og Fæstebonde.** Hans.F. Fussing. 1942. Heftet. 518 sider..... 75 kr
12. **Hasselskoven.** (En skov- og landbrugskulturhistorisk studie fra Sydsjælland 1600-1700.).
Holger Munk. 1969. Tidl. biblioteksbog. Lærredstryg. 250 sider..... 50 kr
13. **Forestry in farm management.** R.H. Westveld og R.H. Peck. New York 1949. Hellærred. 339 s 75 kr
14. **Nordens Flora.** Bo Nylén & Bernt Løjtant. 1993. Karton. 525 sider..... 75 kr
15. **Dansk Flora.** S. Frederiksen, F.N. Rasmussen, O. Seberg (Red.). 2006. Karton, tidl. biblioteksbog.
701 sider 50 kr
16. **Farveflora - Nordeuropas vilde planter.** R. og A. Fitter & M. Blamey. 1974. Karton. 334 sider. 75 kr
17. **Træer og buske i Europa.** Oleg Polunin. 1978. Hellærred u.omslag. 208 sider. 50 kr
18. **Nordens Svampe - en felthåndbog.** Morten Lange. 1990. Karton. 291 sider..... 75 kr
19. **Gode spise svampe.** Morten Lange & Bodil Lange. 1997. Heftet. 174 sider..... 75 kr
20. **Politikens svampebog.** Henning Knudsen. 1983. Karton. 192 sider..... 75 kr
21. **Politikens Svampebog.** Henning Knudsen og Jens H.Petersen. 2003. Karton. 312 sider. 100 kr
22. **Danmarks svampelokalteter.** Henning Knudsen og Jan Vesterholt. 1999. Karton. 271 sider..... 100 kr
23. **Brændevin bjesk og bitter.** Hans Lyngby Jepsen. 1979. Karton. 111 sider..... 50 kr
24. **Politikens bog om Krydder Snaps.** M.Ehler, N.Ehler og J.M.Pedersen. 1998. Karton. 149 s 75 kr
25. **Danmarks Bjerge - fra det laveste til det højeste.** Roger Pihl. 2015. Heftet. 431 sider. 75 kr
26. **Norsk Fjelleksikon - Fastlands-Norge og Svalbard.** J.Chr. Frøstrup og R. Fensli (Red.). 2002.
Hellærred m. omslag. 326 sider. 100 kr
27. **Større Gårde & Skove 2014.** Karton. 494 sider..... 100 kr
28. **Danske Forstkandidater 1890 - 1955.** Aksel Thyssen. 1956. Hellærred. 272 sider. 75 kr
29. **Politikens Lystfiskerbog.** Lars Nielsen. 2005. Karton. 256 sider. 76 kr
30. **Gads store Lystfiskerhåndbog.** Jens Ploug Hansen. 2001. Karton, stort format. 284 sider. 100 kr
31. **Håndbog i fluebinding.** Mogens Espersen. 1994. Karton. 224 sider. 75 kr
32. **Skovbilleder fra en svunden tid.** Eiler Worsøe. 2000. Karton. 152 sider..... 50 kr

Henvendelse til Ernst Riisgaard Pedersen, Tlf. nr.: 27813184 eller peddersens@post.tele.dk 🌿

ENERGI & MILJØ

- Køb af råtræ og flis
- Skovning og udkørsel
- Fældeudkørsel
- Flisflugning
- Grenknusning og rodfræsning
- Plantning
- Professionel skovforvaltning

Område jylland
og fyn

Ring og få et uforpligtende tilbud!

Kontakt vores skovfoged:
Andreas Bach
Tlf. 30926702
Mail: ab@ehj-energi.dk

Ehj Energi A/S • Hadstenvej 16 • 8940 Randers SV
ehj-energi.dk • tlf. +45 8698 2196 • info@ehj-energi.dk • CVR 32304206

Ny organisation på Skovskolen To afdelinger etableret

Skovskolen har lavet nogle ændringer i organisationen af uddannelsesområdet. Der er nu to afdelinger:

Heltidsuddannelser. Erhvervsuddannelsen til skov- og naturtekniker samt de tre professionsbachelor-uddannelser til skov- og landskabsingeniør (Sling), urban landskabsingeniør (Uling) og natur- og kulturformidler (NAKU). Derudover er der uddannelsen til Vildtforvalter.

Efter- og videreuddannelse. Akademiuddannelsen til friluftvejleder, diplomuddannelsen indenfor teknisk parkdrift, korte jagtkurser samt skræddersyede forløb og konferencer.

Arbejdsmarkedsuddannelser (AMU) bliver indplaceret således, at gennemførelsen af AMU hører under heltidsuddannelser, mens salg af AMU hører under efter- og videreuddannelse.

Skovskolen har aktiviteter både på Sjælland og i Jylland. For heltidsuddannelserne gælder, at Uling og NAKU udbydes i Nødebo i Nordsjælland. Vildtforvalter udbydes på Eldrupgård i Jylland. Sling samt skov- og naturtekniker udbydes på begge adresser.

Heltidsuddannelser ledes af uddannelseschef Rasmus Brodersen. Der er udnævnt følgende studie- og uddannelsesledere, der alle refererer til Rasmus. De vil have personaleledelse over de undervisere, der er knyttet til de enkelte uddannelser.

- Skov- og naturtekniker samt AMU: uddannelsesleder Brian Dalskov Christensen
- Skov- og landskabsingeniør i Jylland: studieleder Anders Fischer
- Skov- og landskabsingeniør i Nødebo: vakant
- Urban landskabsingeniør: studieleder Henriette Bonde
- Natur- og kulturformidler: studieleder Pernille Ohrt van Eeckhout
- Vildtforvalter: uddannelsesleder Michael Lund

Efter- og videreuddannelse får ny chef pr. 1. juni, Peter Stolt, der kommer fra en stilling som programdirektør i CBS Executive Fonden. Det er Copenhagen Business School's efter- og videreuddannelsesafdeling. Peter bliver chef for følgende studieledere:

- Friluftvejleder: studieleder Mathilde Vædele Haugaard Jensen
- Parkdiplom: studieleder Christina Nuppenau

Den nye struktur betyder, at uddannelsescheferne får tid og rum til strategisk udvikling af uddannelserne, og de enkelte uddannelser får samtidigt styrket deres ledelse. Skov- og landskabsingeniør bliver fremover Skovskolens største enkeltuddannelse målt på omfanget af undervisning, og derfor er det valgt at have en studieleder både i Jylland og på Sjælland.

Den øverste ledelse på Skovskolen består fremover af uddannelseschef Rasmus Brodersen, uddannelseschef Peter Stolt, servicecenterchef Merete Tønder samt undertegnede.

Forstander Thomas Færgeman, Skovskolen 🌿

Natur kortlægges i urørte skove 20 urørte statsskove skal beskrives

I de kommende år vil der blive udlagt store arealer med urørt skov i statens skove for at gavne biodiversiteten. Et politisk forlig fra december 2020 har afsat midler til at udlægge op til 75.000 ha.

Man vil gerne dokumentere hvad der sker ved udlæg af urørt skov. Det kræver at man kender udgangspunktet – en såkaldt *baseline*. Derfor skal naturen i 20 af de nye urørte skove nu kortlægges, og det sker i kraft af en bevilling på 9 mio. kr fra Aage V. Jensen Naturfond.

Undersøgelsen bliver gennemført fra 2021 til 2023. Der skal bl.a. måles mængden af dødt ved i skovene, skovstruktur og jordbundsforhold. Der eftersøges også forskellige artsgrupper som sommerfugle, flagermus og vedboende svampe. Undersøgelsen kan så gentages efter en årrække og vise hvordan biodiversiteten er udviklet.

Designet af undersøgelserne er udarbejdet af forskere fra Københavns Universitet og Aarhus Universitet. Opgaven gennemføres som et EU-udbud. Alle de indsamlede oplysninger offentliggøres på Danmarks Naturdata.

Aage V. Jensen Naturfond yder støtte til mange danske naturprojekter og samarbejder bredt med både forskning og konkrete tiltag. Målet er at sikre naturbeskyttelse, naturgenopretning og formidling til gavn for den danske biodiversitet og oplevelse af naturen.

Kilde: www.nst.dk 11.4.21 🌿

Rekord i havørneunger 121 par fik 138 unger i 2020

Der var sidste år 134 danske ynglepar af havørn. 121 par havde held med ynglen og fik 138 unger på vingerne. Det er det hidtil højeste antal. Siden 1995 da havørnen igen blev dansk ynglefugl er det blevet til i alt 1.224 unger.

De fleste par får 1 unge på vingerne, men efter en halv snes år i samme territorium kan mange par få 2 unger. Det har stor betydning for overlevelsen at forældrene kender territoriet og ved hvor der er føde.

Dansk Ornitologisk Forening mener at 160-180 par er realistisk på sigt i Danmark. Vi har et ideelt landskab med en lang kystlinje og mange fjorde og søer. Havørnen har også nydt godt af at der generelt er stigende opbakning til at beskytte rovfugle. I de senere år er havørnen blevet mindre sky og yngler på steder med en del mennesker, fx Egå Engsø ved Århus.

Kerneområderne er Sydøstdanmark, og især Lolland, Falster, Sydfyn og Sydøstjylland. Den breder sig op gennem Jylland, men det går langsomt.

Kilde: www.dof.dk 28.12.20 🌿

Stråsø Plantage og Vind Hede foreslås som ny nationalpark. Stråsø Plantage omfatter bl.a. heder, indlandsklitter, ådale, moser og enge. I området er en stor bestand af kron-dyr, samt traner og bævere.

Tre nye nationalparker Almindingen, Stråsø og Tranum

I Natur- og Biodiversitetspakken fra december 2020 afsatte regeringen sammen med SF, Radikale, Enhedslisten og Alternativet penge til at udpege op mod 15 nationalparker. De to første blev udpeget i 2020 i Gribskov ved Hillerød og Fussingø ved Randers.

Der er nu sat navn på tre nye nationalparker. Det bliver Almindingen på Bornholm, Stråsø Plantage med Vind Hede syd for Holstebro og Tranum Klitplantage nord for Brovst.

De tre forslag sendes nu videre til den videnskabelige arbejdsgruppe og den nationale interessent-arbejdsgruppe, og Naturstyrelsen vil gå i dialog med de relevante kommuner. Tilbagemeldingerne herfra skal senere drøftes i aftalekredsen.

Ministeren har lagt vægt på at sikre vildtets frie bevægelser. I Tranum bliver der et lavt hegn, og i Stråsø bliver der slet ikke hegn. I en del af Almindingen er der udsat bison som er bag hegn.

Der er altså nu sat navn på fem nationalparker, og der er midler til at udpege 10 mere. Flere steder i landet har der været stor interesse for projektet. Ringkøbing-Skjern Kommune skriver således i en nyhed at de er glade for udpegningen af Stråsø-Vind området, og de tilføjer at de håber at Borris Hede og Skjern Å også bliver nationalparker.

Derfor lægger miljøministeren op til en "inddragende proces med borgere, interessenter og eksperter" ved udpegningen af de næste nationalparker. Der afholdes bl.a. en konference senere på foråret, hvor der er mulighed for at fremsætte konkrete forslag.

Om nationalparker

Målet med nationalparkerne er at de skal bidrage til at styrke natur og biodiversitet. Det sker ved at etablere store sammenhængende naturområder, hvor naturen så vidt muligt får lov til at udvikle sig på naturlige præmisser. Nationalparkerne skal samtidig skabe mere spændende naturoplevelser.

Vind Hede er levested for Vårbjældekløkke som er meget sjældent både i Danmark og på verdensplan.

Nationalparkerne etableres på statslige arealer. De udpeges ud fra en række kriterier, som er udarbejdet i samarbejde med forskere, og som skal sikre, at placeringen gavner naturen og biodiversiteten.

Det inkluderer blandt andet, at områderne supplerer hinanden, at der er variation inden for området, at der er muligheder for forandring, og at der er geografisk spredning mellem områderne. 🌿

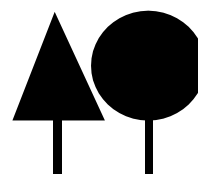
Kilder

www.mim.dk 22.4.21

www.altinget.dk 22.4.21

Nyheder fra Ringkøbing-Skjern Kommune og Herning Kommune 22.4.21.

Foto: S. Fodgaard og Herning Kommune

AARESTRUP PLANTESKOLE

Aarestrupvej 162, 7470 Karup,
Tlf. 86 66 17 90

Planter til skov, læhegn og juletræer
Grenknusning, stub- og rodfræsning
Boring af plantehuller, rillepløjning m.m.

Maskinplantning i skov og på mark.

www.SKOVPLANTER.dk

Det er smukt på vandreruten Egtvedpigens fodspor. Men især i påsken kom der mange flere end ruten kan håndtere.

Biler blev parkeret overalt hvor der var plads.

Vandresti lukkes pga. trængsel Slid på naturen og gener for beboere

I coronatiden er naturen blevet et populært udflugtsmål. Vandreruten "Egtvedpigens fodspor" ved Vejle blev imidlertid så populær at det onsdag efter påske var nødvendigt at lukke den midlertidigt. Vejle Kommune kunne ikke længere kan forsvare at holde ruten åben, både af hensyn til naturen og de lokale beboere.

- Der er opstået et uforudset stort slid på naturen på grund af det store antal vandrere på Egtvedpigens Fodspor, fortæller Klaus Enevoldsen, der er afdelingsleder i Natur & Udeliv i Vejle Kommune. Ruten er ikke dimensioneret til så mange brugere, som vi har oplevet, og vi kender ikke konsekvenserne for naturen.

Lokale beboere i området fortæller at der var dage i påskeferien med mere end 1.000 vandrere på den 14 km lange rute i ådalen.

Der er 8 parkeringspladser langs ruten, men flere gange i marts oplevede kommunen at pladserne blev overfyldt i weekenderne.

- Vi kan kun beklage, at vi ikke havde kalkuleret med denne ekstraordinære udvikling, siger Klaus Enevoldsen. Op til og under påskeferien opfordrede vi til at udsætte besøget og vælge andre udflugtsmål. Vi leverede masser af information om regler for færdsel i naturen, sendte p-vagter ud og lavede skiltekampagne i området

- Men vi må konstatere, at det ikke har haft den nødvendige effekt. Ruten passerer igennem privatejede områder, hvor flere lodsejere har oplevet problemer med løse hunde, kaosparkering, og færdsel uden for stierne. Og der har været folk, der 'træder af på naturens vegne' og blot efterlader deres tørrepapir i naturen.

- Vi lukker sporet midlertidigt. Vi undersøger om der er behov for forebyggende tiltag, reparation af skader og naturpleje. Vi skal se om sporet skal omlægges, og så vil vi invitere lodsejerne til dialog om de mulige løsninger.

Han forventer ikke, at sporet bliver åbnet, før det er repareret, og før der er fundet løsninger på eventuelle ændringer i sporets forløb.

Kilde: www.vejle.dk 7.4.21, 26.3.21 🌿

Skovkirkegård i Esbjerg I en bøgeskov op til en kirkegård

Der er nu etableret en skovkirkegård i Esbjerg. Den ligger ved Fovrfeld Gravlunden Kirkegård, godt 3 km fra centrum. Man har valgt et stykke bøgeskov der er plantet i 1955, mellem Brillesøerne og Gravlundvej.

Der er udtaget fire områder som har plads til i alt 400 urner, fordelt på 400 m². Indtil videre er der nedsat 11 urner. Urnepladserne er opmålt af en landmåler, så man med gps-koordinater og digitale kort ved hvilke pladser der er brugt.

Der må ikke sættes sten eller mindeplader på skovkirkegården, og der må heller ikke lægges blomster mv. på stedet. Gravstederne er anonyme, og de pårørende må ikke overvære nedsættelsen af urnen, så alene af den grund kan

man ikke markere gravstedet. På sigt vil man måske opføre en mindesøjle hvor der kan påsættes navneplader.

En plads koster 7374 kr inkl. kremering og gravkastning, og gravstedet kan ikke forlænges.

Skovkirkegården har været længe undervejs. Teknik & Forsyningsudvalget besluttede tilbage i 2012 at der skulle etableres en skovkirkegård i Marbæk Plantage, men den plan blev droppet i 2017.

Marbæk Plantage ligger ret afsides, 13 km fra centrum, og der er ikke nogen infrastruktur på stedet. Man skulle anlægge en helt ny begravelsesplads med P-plads mv. og få godkendelse fra Kirkeministeriet.

Den nye plads ligger derimod inde i byen og op til en eksisterende kirkegård. Jorden er indviet og de fysiske rammer er allerede på plads.

Kilde: JydskeVestkysten 2.5.21 🌿

April 2021

April har haft en middel på 5,6 gr. Det svarer til normalen for 1961-90, men er 1,6 gr. under den nye normal for 1991-2020. Det er den koldeste april siden 2013 hvor det blev 5,5 gr. Og så skal man 35 år tilbage for at finde en april der var endnu koldere.

Den laveste temperatur var -6,8 gr. ved Horsens d. 15.4. Den højeste var 19,4 gr. på Frederiksberg d. 19.4.

Antal frostdøgn blev 9,2. Normalen for 1961-90 er 6,6 døgn, mens den nye normal er kun 4,2 døgn. Der var 0,3 snedækkedøgn

Der faldt 23 mm på landsplan. Normalen for 1961-90 er 41 mm, mens den nye normal for 1991-2020 er 38,5 mm. Der faldt mest på Bornholm med 46 mm og mindst på Fyn med 19 mm.

Solen skinnede i 245 timer. Det er den 8. solrigeste april der er målt siden 1920. Rekordens er på 274 timer fra 2019. Normalen for 1961-90 er 162 timer, og den nye normal er 188 timer.

Disse data viser at april har været præget af en tør, kold luft fra nord som har givet begrænset nedbør og mange nætter med nattefrost. Årsagen er et stabilt højtryk over Atlanterhavet som stopper lavtryk vestfra og i stedet trækker kold luft ned fra polaregnene.

Det højeste vindstød var 27,9 m/s (storm) og højeste middelvind var 20,7 m/s (hård kuling). Begge målt på Rømø d. 5.4.

Påskevejret 1.-5. april var køligt med en middel der faldt fra 6,4 gr. til 2,8 gr., solrigt og med kuling i starten for at slutte 2. påskedag med sne, hagl og hård kuling.

Kilde: www.dmi.dk 🌱

Periode	April		Marts
	Målt	Normal (1961-90)	Målt
<i>Temperatur, gr.</i>			
Middel	5,6	5,7	3,9
Absolut minimum	-6,8	-7,1	-11,3
Absolut maximum	19,4	20,0	20,1
Antal frostdøgn	9,2	6,6	14,3
<i>Nedbør, mm</i>			
Nordjylland	20	39	43
Midt- og Vestjylland	23	41	55
Østjylland	23	41	52
Syd- og Sønderjylland	25	46	63
Fyn	19	38	55
V-, S-Sjælland, Lol-Fal	25	38	42
Kbh., Nordsjælland	20	38	36
Bornholm	46	37	50
Lands gennemsnit	23	41	51
<i>Vindstyrke, m/s</i>			
Middel	4,8	5,6	4,7
Højeste vindstød	27,9		28,3
Antal graddage	343	337	407
Antal soltimer	245	162	141

Kold april

– svarer til normalen for 30 år siden

De fleste har følt at april i år har været ret kold. Figuren oven for viser den gennemsnitlige temperatur i april hvert år siden 1874 hvor landsdækkende målinger startede.

April 2021 er markeret helt til højre med 5,5 grader (gennemsnit fra 1.4 til 26.4). Det ligger betydeligt under den nye normal på 7,2 gr. beregnet for 1991-2020. Men det svarer stort set til normalen for perioden 1961-1990 på 5,7 gr. eller normalen for 1901-1930 på 5,6 gr.

Så nok har det været koldt i april 2021, men heller ikke koldere end hvad vi har været vant til for bare tredive år siden. (Måske er vi blevet lidt kuldske?)

Figuren viser også forskellen mellem *vejr* og *klima*. Den takkede kurve udtrykker vejret – de begivenheder der sker det enkelte år. De vandrette streger er gennemsnit af 30 årige perioder og udtrykker *klimaet*. Der er altså tydelig tendens til et varmere klima, selvom udsvingene fra år til år kan være store.

Kilde: www.dmi.dk 27.4.21 🌱

Certificering giver 20 kroner mere Merpris på tømmer

Linå Vesterskov i Midtjylland blev PEFC certificeret for ti år siden. Skov ejer Dorte Christiansen siger til bladet Skovdyrkeren at lige nu får de 20 kr ekstra for tømmer af nåletræ i kraft af certificeringen og tilføjer at merprisen varierer fra 0 til 20 kr pr m³ afhængigt af produkt.

Som nævnt tidligere i dette nummer får Stensbygård på Sjælland 10 kr ekstra for Junckerkævlér, mens der ikke er merpris på andre effekter. Det viser at merpriser på certificeret træ varierer med aktuelle markedsforhold.

Dorte Christiansen nævner i øvrigt tre begrundelser for certificering af skoven på 450 ha med primært nåletræ: Der er mulighed for merpris på (noget) råtræ, det sikrer at de altid kan afsætte træet, og de viser omverdenen og deres aftagere at de producerer under ordentlige forhold. Og hun anbefaler i øvrigt andre skov ejere at gå samme vej.

Kilde: *Skovdyrkeren* 74 - 2021

AKKERUP PLANTESKOLE

5683 HAARBY
TLF. 6473 1058
FAX 6473 3158
mail@akkerup.dk
WWW.AKKERUP.DK

Skov-, læ og hækplanter

Rekvirer katalog eller De er velkommen til at aflægge Planteskolen et besøg. Tilbud afgives gerne.

ASGER OLSEN A/S

EJENDOMSMÆGLERFIRMA · MDE.
SKOVE · GODSER · STØRRE LANDBRUG

Formidling, vurdering og rådgivning i forbindelse med handel og udvikling af skove, godser og større landbrug.

SØVANGEN 20
DK-5884 GUDME
POST@ASGEROLSEN.COM

TLF.: +45 62254088
FAX: +45 62252088
MOBIL: +45 20200088

W W W . A S G E R O L S E N . C O M

St. Hjøllund Savværk og Vedskov Træsalg og Skovservice

SØGER TRÆ

til tømmer-, emballage- og flis-industrien.

RIGTIG HØJE PRISER

op til 550 kr. pr. m³

ALT HAR INTERESSE

Få et uforpligtende besøg.

P.S. Skovejendomme og skovstykker opkøbes.

SÆLGES

Færdigsavet bygningsømmer, egeplanker,
pæle, brædder, osv.

Peter - 40 58 38 26

Kontor: 22 11 80 72 / 40 84 1764
st.hjoellund@vedskov.dk - mail@vedskov.dk

Vedskov
Træsalg og Skovservice

St. Hjøllund Savværk ApS

Faurholtvej 3 · 7362 Hampen · st.hjoellund@vedskov.dk

Vedskov Træsalg og Skovservice

Vedskovvej 6 · 8883 Gjern · mail@vedskov.dk

www.vedskov.dk

